

Circus

Erika Majdišová

Zvolte typ práce
20XX

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Design oděvu

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Erika Majdišová**
Osobní číslo: **K18054**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimédia a design – Design oděvu**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Volné téma/ Cirkus**

Zásady pro vypracování

Zásady pro vypracování:

1. Teoretická část: Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, obrazová příloha, vlastní závěry v minimálním textovém rozsahu 20-25 normostran. Práce pojednává o historii cirkusu a jeho vlivu na umění a ve filmu. Následně mapuji klíčové figury cirkusu, jejich kostým a módní tvůrce, kteří se jim inspirovali.
2. Praktická část: Výtvarné zpracování a realizace finálních návrhů v počtu 5-7 modelů. V praktické části se zaměřuji na vybrané cirkusové figury a jejich kostým, který následně převádím do současné moderní podoby. Práci doplním o dokumentační fotografie z procesu tvorby a módními fotografiemi. Rozsah práce: minimálně 40 normostran. Formát A4. Odevzdám ve 2 stejnopisech v pevné vazbě (1 může být v kroužkové vazbě). Součástí předané písemné práce bude dodání elektronické verze bakalářské práce na Flash disku, který bude obsahovat taktéž samostatné fotografie v tiskové kvalitě z praktické části bakalářské práce. Formát pro bitmapové podklady: JPG, barevní prostor RGB, rozlišení 300 DPI, 250mm delší strana. Formát pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga v textu v křivkách.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- SIMON, Linda. *The Greatest Shows on Earth: A History of the Circus*. London, Reaktion Books, 2014. ISBN 978-1-78023-358-1
- BARBIERI, Donatella. *Costume in Performance: Materiality, Culture, and the Body*. London, Bloomsbury Academic, 2017. ISBN 978-1-4742-3687-4
- JANIK, Vicki K.. *Fools and Jesters in Literature, Art, and History*. Edit Emanuel S. Nelson. London, Greenwood, 1998. ISBN 0-313-29785-1
- WARD, Steve. *Breath the Big Top: A Social History of the Circus in Britain*. South Yorkshire, Pen and Sword History, 2014. ISBN 978-1-78303-049-1
- DAVIS, Janet M.. *The Circus Age: Culture and Society under the American Big Top*. The University of North Carolina Press, 2002. ISBN 0-8078-2724-X

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Art. Pavel Brejcha**
Ateliér Design oděvu

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **21. května 2021**

doc. Mgr. Irena Armutidisová
děkan

doc. MgA. Kristýna Petříčková, Ph.D.
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 15. prosince 2020

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne: 6. 8. 2021

Jméno a příjmení studenta: ERIKA MASDIŠOVÁ

ABSTRAKT

Práce pojednává o vzniku a historii cirkusu, od antického Řecka do současnosti. Zabývá se jeho figurami, a jejich kostýmem. Využití tématu cirkusu v umění a ve filmu, až po kostyméry a módní tvůrce, spolupracujícími, nebo inspirovanými cirkusem.

Klíčová slova: cirkus, ringmaster, klaun, akrobat, krasojedec, šapitó

ABSTRACT

The thesis deals with the origin and history of the circus, from ancient Greece to present. It deals with circus artists and their costumes. The use of the theme circus in art and film industry, to the costume design and fashion design, who collaborated or were inspired by this topic.

Keywords: circus, ringmaster, clown, carovat, equestrian, circus top

Děkuji Mgr. art. Pavlu Brejchovi za vedení bakalářské práce, za jeho cenné rady, trpělivost, nervy a za přátelský přístup.

Děkuji panu Alojzu Miklovičovi.

Děkuji rodině, přátelům a spolužákům za podporu a vyslechnutí si mého neustálého stěžování.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Obsah

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 HISTORIE	13
1.1 MODERNÍ CIRKUS	13
1.2 ŠAPITÓ	14
1.3 NOVÝ CIRKUS /	15
2 HLAVNÍ FIRURY A JEJICH KOSTÝM	16
2.1 KLAUNI	16
2.1.1 HISTORIE	16
2.1.2 COMMEDIA DELL'ARTE.....	17
2.1.3 PIERROT	17
2.1.4 JOSEPH GRIMALDI	18
2.1.5 WHITEFACE	19
2.1.6 AUGUSTE	20
2.1.7 ŽENY V ROLI KLAUNA	21
2.2 AKROBATI	21
2.2.1 HISTORIE	21
2.2.2 JULES LEOTARD	21
2.2.3 NEOHROŽENÉ AERIALISTKY	22
2.2.4 LILIAN LITZEL	22
2.2.5 BIRD MILLMAN	23
2.2.6 LEOTARD.....	23
2.3 JEZDCI A RINGMÁSTER	24
2.3.1 POČÁTEK JEZDECTVÍ V CIRKUSU	24
2.3.2 JEZDECKÁ UNIFORMA A REDINGOT	24
2.3.3 DOMINY V SEDLE.....	25
2.3.4 ANDREW DUCROW	25
2.3.5 HIPODRAMA	26
2.3.6 ODSTRANĚNÍ SEDLA	27
2.3.7 ELLA BRADNA.....	27
2.3.8 TANEC.....	27
2.3.9 FRAK RINGMASTERA	27
2.3.10 ŽENY JAKO RINGMASTER.....	28
3 UMĚNÍ A FILM	29

3.1	UMĚNÍ	29
3.1.1	MALÍŘSTVÍ	29
3.1.2	FOTOGRAFIE	30
3.1.3	HUDBA	30
3.2	FILM	31
3.2.1	HE WHO GETS SLAPPED	31
3.2.2	THE GREATIST SHOW ON THE EARTH.....	32
4	MÓDNÍ TVŮRCI	34
4.1	KOSTYMNÍ DESIGNÉŘI	34
4.1.1	MILES WHITE	34
4.1.2	GÉRARD VICAIRE	35
4.1.3	GREGORY A. POPLYK.....	35
4.1.4	ANGELA AARON.....	36
4.1.5	AMY CLARK.....	37
4.1.6	NOVÝ CIRKUS	37
4.2	MÓDNÍ DESIGNÉŘI	38
4.2.1	ELSA SCHIAPARELLI THE CIRCUS COLLECTION 1938	38
4.2.2	„GALLIANO´S CIRCUS“ SPRING SUMMER 1997	39
4.2.3	MANISH ARORA SPRING/SUMMER 2009 READY-TO-WEAR	39
4.2.4	SCHIAPARELLI COUTURE FALL 2016.....	40
4.2.5	GENNY FALL/WINTER 2018/2019.....	41
4.2.6	MARC JACOBS SPRING 2019 READY-TO-WEAR	42
4.2.7	MOSCHINO RESORT 2019 SPRING/SUMMER	42
4.2.8	CHRISTIAN DIOR SPRING 2019 COUTURE.....	43
II	PRAKTICKÁ ČÁST	45
5	KOLEKCE CIRKUS	46
5.1	HLEDÁNÍ TÉMATU	46
5.2	MOODBOARD	46
6	PROCES TVORBY	48
6.1	WHITEFACE	48
6.1.1	MOODBOARD WHITEFACE.....	48
6.1.2	PROCES TVORBY WHITEFACE.....	48
6.2	RINGMASTER	51
6.2.1	INSPIRACE	51
6.2.2	PROCES TVORBY.....	51

6.3	AUGUSTE	54
6.3.1	INSPIRACE	54
6.3.2	PROCES TVORBY.....	54
6.4	KRASOJEZDEC	56
6.4.1	INSPIRACE	56
6.4.2	PROCES TVORBY.....	56
6.5	ŠAPITÓ	58
6.5.1	INSPIRACE	58
6.5.2	PROCES TVORBY.....	58
6.6	AKROBAT	60
6.6.1	INSPIRACE	60
6.6.2	PROCES TVORBY.....	60
7	LINE UP	62
8	POPIS MODELŮ	64
8.1	MODEL 1- RINGMASTER	64
8.1.1	STŘIHOVÝ NÁKRES	65
8.1.2	MATERIÁLY	66
8.2	MODEL 2 – WHITEFACE	67
8.2.1	STŘIHOVÝ NÁKRES	68
8.2.2	MATERIÁLY	68
8.3	MODEL 3- AUGUSTE	69
8.3.1	STŘIHOVÝ NÁKRES	70
8.3.2	MATERIÁLY	70
8.4	MODEL 4- AKROBAT	71
8.4.1	STŘIHOVÝ NÁKRES	72
8.4.2	MATERIÁLY	72
8.5	MODEL 5- JEZDEC	73
8.5.1	STŘIHOVÝ NÁKRES	74
8.5.2	MATERIÁLY	74
8.6	MODEL 6- ŠAPITÓ	75
8.6.1	STŘIHOVÝ NÁKRES	76
III	PROJEKTOVÁ ČÁST	77
9	FOTODOKUMENTACE	78
	ZÁVĚR	95
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	96

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	97
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	100
SEZNAM OBRÁZKŮ	101
SEZNAM PŘÍLOH.....	109

ÚVOD

Staré přísloví říká, „Kde je dav, tam je vystoupení.“

Cirkus je již po staletí velkou inspirací téměř ve všech druzích umění, filmu, hudbě a literatury. Je to zdánlivě nevyčerpatelné téma.

Teoretická část je rozdělená do několika kapitol.

První kapitola v krátkosti pojednává o úplných začátcích cirkusu, kdy se v nich ještě odehrávali souboje gladiátorů, přes středověk, až po cirkus jaký jej známe dnes včetně ne už tak nových tendencí jako je Nový cirkus.

Ve druhé kapitole rozebírám jednotlivé vybrané vystupující figury, vznik a vývoj jejich kostýmů a celkového charakteru. Vybranými figurami jsou zde ringmaster, který má na starost chod celého přestavení, klauni, akrobati a krasojezdci.

Další kapitola ukazuje, široké rozpětí cirkusu v umění a ve filmu a několik konkrétních ukázek.

A v poslední kapitole teoretické části ukazují jednotlivé kostyméry, kteří spolupracovali s opravdovými cirkusovými artisty a módní tvůrce, kterým se stala tato zábava pod šapitó inspirací, jejich vlastní pojetí tohoto tématu a zpracování.

V praktické části uplatňuji veškeré nabitě poznatky z teoretické části a aplikuju je k tvorbě kolekce. Mapuje samostatný vznik tématu, proces vzniku až po finální verzi celé kolekce.

Tak se počte usadit na vaše sedadla a užijte si velkolepou show pod šapitó. Světla se ztlumila a bodový reflektor ukáže na oponu, z níž vychází vysoký muž v zářivě červeném fraku a černém cylindru. Levou rukou se ohání bičem, který vydá hlasitý „Prásk!“. Zvedá svůj cylindr a vítá dav: „Dámy a pánové! Nyní vám pro vaši zábavu představíme tu nejúžasnější a nejskvostnější super kolosální podívanou!“

Hudba začíná hrát a cirkusové představení začíná.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE

Původ Cirkusu můžeme sledovat již v antickém Římě. Zde vznikají amfiteátry, stavby oválného tvaru, „*kterým se říkalo circuses, z latinského circle*“¹, čili kruh. Nejznámějším byl jednoznačně. „*Circus Maximus ,ve kterém se konaly závody vozů a další velké podívané, které byly často velmi barbarského rázu a mohli při nich umírat nejen zvířata, ale i muži.*“²

V antickém Římě se též již objevují i klasičtější známky cirkusu, jako jsou například vynikající akrobatické dovednosti. Nalezneme zde dokonce i první označení „ v cirkusu“ (ang. „in the cirkus“) v próze Satyricon od antického autora Tituse Petronieuse.³

V průběhu středověku se spíše jednalo buď o jednotlivce, nebo o kočovní spolky, kteří cestovali a ukazovali své dovednosti na královských dvorech, na festivalech, či poutích. Jednalo se o dovednosti jako akrobacie, žonglování, polykání ohňů, kouzlení, ale také předváděli tanec, hudbu, poezii a spoustu dalšího.

1.1 Moderní cirkus

V 18. Století a začátkem 19. Století se fyzické dovednosti těšily velké popularitě a rozvinul se tak v Cirkus, jak jej známe dnes.

Za průkopníka moderního Cirkusu můžeme považovat Philipa Astleyho (1742-1814), který do svých akrobatických vystoupení na koni, přidal jako první nejrůznější nové prvky, jako byla např. hudba. Byl první, co si uvědomil, že když bude obměňovat program, diváci se budou vracet, tak najímal další doprovodné umělce, jako byli klauni, chodci po laně, kouzelníci, cvičená zvířata atd.

Astley vybudoval první opravdový cirkus ve Francii v roce 1783, nebo jak jej on sám nazýval Amfiteátr, celým názvem Astley's Amphitheatre Riding-House. Ten byl postaven ze dřeva a měl kruhový půdorys. A tím nastavil vzor pro další cirkusy, které měly teprve vzniknout. A proč kruhový půdorys? Důvod je prostý. Astley zjistil, že když bude na svém

¹*Circus: theatrical entertainment* | *Encyclopedia Britannica [online]* A. H. Saxon , [cit. Dostupné z: <https://www.britannica.com/art/circus-theatrical-entertainment#ref254848>

² WARD, Steve. *Breath the Big Top: A Social History of the Circus in Britain. South Yorkshire, Pen and Sword History, 2014 str. 29 ISBN 978-1-78303-049-1*

³ Tamtéž, str.29

koni cválat v kruhové aréně, odstředivá síla mu umožní stát a balancovat na zádech mnohem lépe, než kdyby cválal přímočaře.⁴

Později Astley přejmenoval svůj „cirkus“ na The Royal Grove a *navrhl platformu ve kterém vystoupení obsahovalo 8 koní, na kterých vystupují akrobati, klauni a žonglér.*⁵

Se zaužíváním názvem cirkus, přišel ale až Charles Hughes. Ten postavil v roce 1782 The Royal Circus, Equestrian and Philharmonic Academy.

Do Ameriky se cirkus dostal díky Angličanu Johnu Billovi Rickettsovi v roce 1792. Zde se do historie zapsal v roce 1825 hlavně Joshuah Purdy Brown (1802–1834), „*který kompletně změnil cirkusové podnikání, když začal vystoupení provozovat v plátěném stanu.*“⁶ V tomto období vznikají i slavné cirkusy jako Barnum & Bailey, založený největším showmanem Phineas Taylor Barnum (1810-1891) nebo The Ringling Bros.

1.2 Šapitó

Cirkusové stany, šapitó, nebo také manéž, nárůstem audience taky postupně zvětšovaly. Když celý cirkus dorazil na své stanoviště, vedoucí stavby šapitó, canvasman, zmapoval terén a rozhodl, kde přesně by se mělo šapitó postavit. V roce 1894 probíhala stavba cirkusu Barnum & Bailey následovně: „*Nejdříve se určila pozice pěti centrálních tyčí, což bylo hlavní těžiště celého stanu, poté se změřil průměr, což činilo 440 stop na 180 stop. Tyto tyče se označovaly modrým nebo červeným praporem, které určovaly, na které straně se mají nacházet. Dále se postavil zvěřinec, který činil 360 stop na 160 stop, a byly označené bílými praporky.*“⁷ Mimo to se zde nacházely i stany, které sloužily jako převlékárny a šatníky. Stavěly se i menší, které sloužily například jako obchůdek se suvenýry apod. Dodnes tyto šapita pomáhají stavět nejen lidé ale i sloni, kteří slouží hlavně při výpomoci vztyčit mohutné tyče a konstrukce. Nejznámějším zobrazováním tohoto stánku zábavy bývají typické svislé červeno-bílé pruhy, ale jinak šapíto můžeme vidět i

⁴ SIMON, Linda. *The Greatest Shows on Earth: A History of the Circus*. London, Reakrion Books, 2014, str. 31, ISBN 978-1-78023-358-1

⁵ Tamtéž str. 35-36

⁶ DAVIS, Janet M. *The Circus Age: Culture and Society under the American Big Top*. The University of North Carolina Press, 2002, str. 14, ISBN 0-8078-2724-X

⁷ Tamtéž, str. 46.

v jiných pestrých barvách, jako jsou červená, modrá nebo žlutá, a zdobeny nejrůznějšími tvary.

Obr. 1 Stavba šapitó⁸

1.3 Nový cirkus /

Počátkem 70. let 20. století ve Francii vznikl Nový cirkus. Jednalo se o divadelníky, hudebníky a pouliční umělce, kteří do svých vystoupení přidávali prvky cirkusu. Později se tomuto hnutí přidávali i cirkusový artisté, kteří zase naopak přejímali prvky divadla a hudby. „Nový cirkus slučuje více uměleckých složek, přidává divadelní dramaturgii a režii. Scénografie může být méně výrazná, pestrobarevné kostýmy nahrazují civilní oděvy. Kruhová manéž už není nezbytnou součástí a některé soubory používají i klasickou divadelní scénu.“⁹ Největším a nejzásadnějším rozdílem od tradičního cirkusu ale je, odstranění čísel se zvířaty, a když už se objeví, jedná se s nimi humánně a jsou člověku rovni.

⁸ Circus Tent Build Time Lapse. YouTube.com [online]. [cit.10.04.2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=5Fgwnj4JMUo&ab_channel=CircusOrangeInc

⁹ Nový cirkus. 18. mezinárodní festival nového cirkusu a divadla. Letní Letná [online] Praha. Společnost Gaspard z.s. [cit. 10.04.2021]. Dostupné z: <https://letniletna.cz/cs/novy-cirkus/>

2 HLAVNÍ FIRURY A JEJICH KOSTÝM

V cirkusové show vystupuje množství artistů, lidí se zvláštním talentem, nebo vyvrhelů společnosti. V této kapitole jsem vybrala pár figur, které přispěli ke vzniku moderního cirkusu, a bez kterých si ani cirkusové vystoupení neumíme představit.

2.1 Klauni

V cirkusu jsou Klauni nejdůležitější součástí, zaplňovali mezery mezi představeními. Jsou komičti, vrhají dorty, žonglují, a mnoho dalších věcí.

Klaunské šatny jsou umístěny nejbližší ke vstupu na představení, to proto, kdyby se něco stalo a potřebovalo se zaplnit představení, ringmaster jednoduše jen zakřičí z francouzštiny „Clowns allezz!“ na klauna a on rychle přiběhne do ringu.¹⁰

2.1.1 Historie

„Šašci a blázni existovali téměř ve všech kulturách“¹¹, jsou to lidé identifikovatelně odlišní svým chováním nebo vzhledem, jsou podivně jiní, až groteskní.

Vysoce postavení lidé ve společnosti měli vždy své poddané, kteří sloužili k jejich pobavení. Ukázkou toho můžeme vidět už v letech 2500 BC, kde Farao Daskeri- Assi, pátá dynastie, měl svého baviče, kterému se říkalo Danga,¹² a nebyl jediný, celá řada Faraů měli svého Danga. První písemný záznam o klaunech byl napsaným Faraem Pepim, zněl: „*je božský duch, něco, co se raduje, těší srdce.*“¹³ Podobný typ bavičů se objevil i v Číně před 4000 lety. Ve Starověkém Řecku, kolem roku 700 př. n. l. byli vidět ve Spartě putující klaunské postavy známé jako deikeloktus. Starověký Řím hrál také roli při rozvoji „klaunství“, baviči si zde říkali Sannio a předváděli pantomimu.

Šašci ve středověku byli často nadaní muzikanti, tanečníci a akrobati. Měli vysoké postavení ve společnosti a směli humorně kritizovat politiku.

¹⁰ GOLDSTEIN, Jack. *101 Amazing facts about clowns*. Andrews UK, 2017. ISBN 9781785386985

¹¹ JANIK, Vicki K.. *Fools and Jesters in Literature, Art, and History*. Edit Emanuel S. Nelson. London, Greenwood, 1998 str. XIII, ISBN 0-313-29785-1

¹² GOLDSTEIN, Jack. *101 Amazing facts about clowns*. Andrews UK, 2017. ISBN 9781785386985

¹³ WARD, Steve. *Breath the Big Top: A Social History of the Circus in Britain*. South Yorkshire, Pen and Sword History, 2014. ISBN 978-1-78303-049-1

2.1.2 Commedia Dell'arte

V 16. Století se v Itálii zformovala zábava zvaná Commedia Dell'arte. Byla to právě Commedia de'larte která dala podnět k vzniku moderního klaunství a ne středověký šašek, jak by se na první pohled mohlo zdát.¹⁴ Commedia de'larte byla improvizovaná forma divadla, byla zábavná až groteskní. Měla své vlastní charakteristické postavy a scénária. Typické postavy jako obchodník Pantalón z Benátek, neapolský Pulcinella a Zany. „Zany pravděpodobně vychází z římského Sannio.“¹⁵ Zanyové vyvolávali zmatky v průběhu celé hry. Byl zde první Zany-Arlechino, byl velmi přechytralí a spřádal nejrůznější intriky. Druhý Zany-Pedrolíno, byl hloupý a častou obětí Arlecchina.

Z Arlecchina se později stal Harlekýn. Harlekýn měl oblečený dlouhý overál pestrých barev se vzory a černou škraboškou a z Pedrolína se stal snílek Pierrot ve volném bílém kostýmu.

Obr. 2 Arlecchino¹⁶ a obr. 3 Pedrolíno¹⁷

2.1.3 Pierrot

Typickým kostýmem pro Pierrota byla lněná oversize košile s límcem kolem krku s knoflíky nebo bambulemi na předním díle. Ke košili nosil pantaloны a klobouk. Celý jeho kostým měl bílou barvu včetně obličeje. Pierrot se samostatně vyvíjel i nadále a později z něho vznikl jeden z dalších typů klauna.

¹⁴ JANIK, Vicki K.. *Fools and Jesters in Literature, Art, and History*. Edit Emanuel S. Nelson. London, Greenwood, 1998, str. 137, ISBN 0-313-29785-1

¹⁵ Tamtéž, str. 148

¹⁶ BARON, Cynthia. *Pinterest.com [online] [cit. 10.04. 2021] Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/348184614940728232/>*

¹⁷ Олеся. *Pinterest.com [online] [cit. 10.04. 2021] Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/801851908630090489/>*

2.1.4 Joseph Grimaldi

V 18. století I Joseph Grimaldi (1778-1837) postavil Pierotta do centra dění a vytlačil Harlekýna. „Byla to přesně tato tendence, která udělala z Josepha Grimaldiho otce moderního klaunství. Byl géniem pantomimi, je považován za prototyp cirkusového klauna a vynálezce klauna Whitefacea.“¹⁸

Experimentoval se svým make-upem, měl bílý obličej, který byl inspirovaný Pierottem, dále měl výrazně červené trojúhelníky na tvářích. „Jeho nejcharaktičtější kostým se skládá z bílé košile s červeným zdobením, která měla výstřihu v oblasti hrudi a u pasu, aby odhalovala druhou košili, která byla pod ní. Modrobílé pruhované kalhoty, které mu sahaly po kolena, nebo balónové pantalóny s puntíky a punčocháči. Na jednom vyobrazení ho můžeme vidět v overalu s červenými a modrými puntíky s límečkem.“¹⁹ Myslím, že to byla právě tento kostým, z kterého vycházeli jeho následovníci, jelikož puntíkové overaly se u Whiteface opakují velmi často.

Obr. 4²⁰, obr. 5²¹ a obr. 6²² Joseph Grimaldi v kostýmu

¹⁸ GOLDSTEIN, Jack. 101 Amazing facts about clowns. Andrews UK, 2017. ISBN 9781785386985

¹⁹ JANIK, Vicki K.. Fools and Jesters in Literature, Art, and History. Edit Emanuel S. Nelson. London, Greenwood, 1998 str.138, ISBN 0-313-29785-1

²⁰ MCCONNELL STOTT, Andrew. Publicdomainreview.org [online]. [cit. 11.4.2021]. Dostupné z WWW: <https://publicdomainreview.org/essay/the-memoirs-of-joseph-grimaldi>

²¹ BARBIERI, Donatella. Costume in Performace: Materialiry, Culture, and the Body. London, Bloomsbury Academic, str.81, 2017, ISBN 978-1-4742-3687-4

²²DARCH, Christine. Pinterest.com [online]. [cit. 11.4.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/312085449185863873/>

2.1.5 Whiteface

Klauni Whiteface jsou tedy nejstarším typem klauna, mají bílý obličej, černé obočí, červená ústa, můžou mít i červené trojúhelníky na tvářích podle vzoru Grimaldiho. Jejich oblečení je většinou z jednoho kusu oděvu, overalu s dlouhými rukávy a kalhoty, na jejich konci jsou staženy na zápěstí a kotnících zdobené volánky, či bez nich. Volánky se nemusely nacházet jen na zakončeních, ale zkrátka, mohly být úplně kdekoli. Mají naddimenzované límce, obrovskou mašli u krku a jako každý správný klaun boty velikosti dětských lyží. Jsou to kostýmy s velkou škálou barev, ale můžeme si všimnout, že červená a bílá jsou základem nejen jejich makeupu, ale i samotného kostýmu.

Nejslavnějším Whitefacem je jednoznačně Felix Adler (1895-1960), který si svůj kostým vycpával v oblasti břicha, či hýždí a tak vypadal ještě groteskněji. Měl dokonce klobouk, který vypadal jako pudink na talíři.

Obr. 7²³. a obr. 8 Felix Adler²⁴ obr. 9 Harry Dann²⁵

²³ CORDELL, Karen *Pinterest.com [online]. [cit. 11.4.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/351912453178648/>*

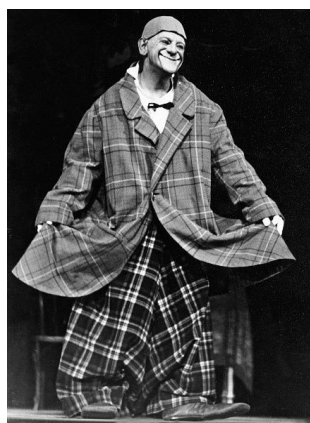
²⁴ Felix Adler The Clown – 1945. *Flashbak.com [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://flashbak.com/beautiful-photos-of-the-greatest-show-on-earth-by-c-w-cushman-21055/felix-adler-the-clown-1945/>*

²⁵ STEINMETZ, Joseph Janney. *Floridamemory.com [cit. 11.4.2021]. Dostupné z: <https://www.floridamemory.com/items/show/252458>*

2.1.6 Auguste

Vyvíjí se další druh klauna- Auguste, který vznikl zcela náhodou. Americký akrobat Tom Belling vystupoval v roce 1869 v Berlíně a nepovedl se mu jeden z jeho akrobatických triků a byl suspendován bez výplaty. Svůj volný čas trávil v zákulisí a bavil své kolegy a účinkující tím, že si oblékl kabát naruby, nasadil si kudrnatou paruku a imitoval svého zaměstnavatele. Belling nějakou nešťastnou náhodou, při jednom ze svých imitování, objevil uprostřed právě probíhajícího vystoupení a tam spadl na obličej. Diváci po něm začali pokřikovat „Auguste!“, což je berlínský dialekt pro „hloupý“. A tak byl nový typ klauna na světě.²⁶

Nejtypičtější pr augustea jsou oversize kalhoty. Jeho kostým byl převážně z různě nalezených materiálů a inspirován pouliční vandrácovým oblečením²⁷. Jako doplněk nosí i obrovskou kravatu, která mu mnohdy sahá až po kolena, s nejrůznějšími vzory, jako puntíky, proužky nebo i květy. Stejně jako každý pořádný klaun, nosí i Auguste obrovské boty. Na obličeji na rozdíl od Whitefacea neměl bílý základ, ale buď žádný, nebo růžový, oči a ústa měl bílé a rty červené. Auguste Lou Jacobs (1903-1922) byl první klaun, co nosil červenou bambuli na nose, a to se pak stalo nedílnou součástí každého klauna.

Obr. 10 Lou Jacobs²⁸ obr. 11 Klaun Grock²⁹ a obr. 12 Ron „Toto“ Johnson³⁰

²⁶ JANIK, Vicki K. *Fools and Jesters in Literature, Art, and History*. Edit Emanuel S. Nelson. London, Greenwood, 1998 str.140, ISBN 0-313-29785-1

²⁷ Tamtéž, str. 141

²⁸ CORDELL, Karen, *Pinterest.com [online] [cit. 11.04. 2021] Dostupné z: Pinterest.com Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/351912454300266/>*

²⁹ HAYDN, Pop, *Pinterest.com [online] [cit. 11.04. 2021] Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/39336196733789389/>*

³⁰ Toto Johnson. *Totojohnson.com [online]*. [cit. 11.04. 2021] Dostupné z: <http://www.totojohnson.com/Bio.html>

2.1.7 Ženy v roli klauna

Ženy nechtěly vypadat ošklivě a kvůli jejich postavení ve světě nechtěly být středem výsměchu, i přes to můžeme vidět v rolích klaunů i ženy. Mohly nosit šaty a místo červeného nosu si občas kreslily na nos malé srdíčko.

2.2 Akrobati

Akrobacie je rituál, obřad, tanec a oslava fyzické dovednosti. Už odnedávna každá kultura v sobě zaznamenává tyto prvky.

2.2.1 Historie

První známky akrobacie můžeme zaznamenávat na starověké Krétě, kde před 2000 BC skákali mladí muži přes býky a dělali přitom kotrmelce.³¹ Tuto nápaditou zábavu můžeme sledovat na nejedné fresce, kdy nám tyto výjevy můžou dokonce připomínat i vystoupení cirkusových jezdců, jen tedy místo koní využívají býky. Tyto záznamy oslav fyzické dovednosti zaznamenáváme v celé řadě kultur.

Ve středověku se objevila postava žongléra, který byl všumělec, věnoval se nejen žonglování, ale i tanci, kouzlení, polykání ohňů a taktéž akrobacii. Vystupoval často i na královských dvorech, kde ukazoval své dovednosti spolu s dalšími žongléry.

V průběhu 18. A 19. Století vznikají speciální zahrady, které slouží hlavně pro vystoupení akrobatů. *Koncem 19. Století existuje už více než 60 takových zahrad.*³² Jednou z akrobatek je i akrobatka známá jako slavná Francouzka Madame Saqui, která při výstupech nosila čelenku s velkým peřím.

2.2.2 Jules Leotard

V roce 1891 v Divadle Alhambra, mladý Francouz Jules Leotard předvedl odvážné akrobatické kousky vysoko ve vzduchu, kde se houpal z jedné trapézové houpačky na druhou.³³ Leotard dal také jméno, přiléhavému jednodílnému kusu oblečení, který využíval při svém vystupování. Leotard, pletený přiléhavý jednodílný overal, který mohl být buď s rukávy, nebo bez nich.

³¹ WARD, Steve. *Breath the Big Top: A Social History of the Circus in Britain. South Yorkshire, Pen and Sword History, 2014.str. 26 ISBN 978-1-78303-049-1*

³² Tamtéž, str 54

³³ Tamtéž, str. 19

Obr. 13 Jules Leotard³⁴

2.2.3 Neohrožené aerialistky

V druhé polovině 19. století se ženy aerialistky stávají čím dál běžnějšími a populárnějšími.

Ženský kostým se vyvinul z volnějšího overalu, který vznikl z kombinací brassiere a bloomerek, které pokrývaly jen horní část stehů, na přiléhavý flitrovaný kostým, který se skládal z podprsenky, těsných šortek a velmi krátké sukně. Vlněné punčocháče se nahradily hedvábnými a ukázaly tak nohy, což bylo v tu dobu velmi pobuřující a skandální.³⁵

2.2.4 Lilian Litzel

Nikdo se ale neproslavil tak jako legendární Lilian Leitzel. Narodila se v Německu v roce 1892. Henri Ringling North o ní napsal „Nosí hedvábné punčochy a průsvitnou krátkou sukni....Vypadá jako pastelová panenka.“ Leitzel ráda podtrhovala její ženský image, často byla do ringu přinesena v náručí vysokého svalnatého muže a doprovázela jí dívka oblečená v kostýmu francouzské pokojské, která poslušně zvedala červený plášť, který Leitzel ze sebe odhodila.³⁶

³⁴BARBIERI, Donatella. *Costume in Performance: Materiality, Culture, and the Body*. London, Bloomsbury Academic, 2017, str. 112, ISBN 978-1-4742-3687-4

³⁵SIMON, Linda. *The Greatest Shows on Earth: A History of the Circus*. London, Reaktion Books, 2014, str. 136, ISBN 978-1-78023-358-1

³⁶Tmtéž, str. 137

2.2.5 Bird Millman

Nejznámější Američankou byla Bird Millman. Přezdívalo se jí jako „víla na pavučině“.

Nosí načechrané kostýmy, plné nabírané sukne a v ruce si držela slunečník, byla jak roztomilá panenka.³⁷

2.2.6 Leotard

Od 60 let si akrobati přivlastnili leotard, po vzoru Julese Leotarda, byl to tedy pletený přiléhavý jednodílný overal, který mohl být buď s rukávy, nebo bez nich, délka nohavic byla taktéž různorodá, a nosili jej jak muži, tak i ženy.

Leotard už neslouží jen jak oděv pro akrobaty, ale později se stal předlohou pro mnoho sportovních úborů, jako krasobruslení, gymnastika, atd.

Obr. 14 Lillian Leitzel³⁸ obr. 15 Bird Milman³⁹ a obr. 16 Aerialisti⁴⁰

³⁷Bird Millman. Palava.co [online] [cit. 11.04. 2021] Dostupné z: <https://palava.co/blogs/palava-blog/bird-millman-queen-of-the-high-wire>

³⁸ADAMS, Katherine H.; Michael L. Keene. *Women of the American Circus, 1880-1940*. McFarland & Company, Inc. 2012. str. 174 ISBN 978-0-7864-7228-4

³⁹Bird Millman. Palava.co [online] [cit. 11.04. 2021] Dostupné z: <https://palava.co/blogs/palava-blog/bird-millman-queen-of-the-high-wire>

⁴⁰BRUNSDALE, Maureen, Mark Schmitt. *The Bloomington-Normal Circus Legacy: The Golden Age of Aerialists station*. The History Press. 2013. ISBN 978-1-62584-007-3

2.3 Jezdci a ringmáster

Zakladatelem cirkusu, jak jej známe dnes a průkopníkem, se stal právě prostý jezdec na koni. Postava jezdce, dále tedy vyústila buď do role vystupujících aktéra, který předváděl své bláznivé kousky na hřbetu svého koně, nebo do role ringmatera, nebo také, jak jej nazýváme u nás, vyvolávače, který má na starost celou show a udržuje vystoupení v rychlém spádu a jak už i samotné slovo vyvolávač naznačuje, vyvolává jednotlivé vystupující do cirkusového ringu, aby ukázali své dovednosti a šokovali své publikum.

2.3.1 Počátek jezdeckví v cirkusu

Za prvního cirkusového jezdce, který dělal triky na koních a taktéž prvního ringmatera můžeme považovat Philipa Astleyho. Astley sloužil ve válce, kde pracoval velmi úspěšně jako trenér koní. Po odchodu z války pokračuje, jako trenér koní a postupně začal vystupovat a ukazovat své dovednosti. Nejdříve vystupoval jako jednotlivec, posléze začal fungovat i jako učitel a trénoval nové akrobatické jezdce. Byl jak učitelem, tak i vystupujícím. Jezdci jezdili, předváděli akrobatické kousky a balancovali na koních, kteří cválali dokola v cirkusovém ringu. Diváky lákal tím, že jezdil po okolí na svém koni, měl oblečenou svou jezdeckou uniformu, mával mečem a rozdával letáky.⁴¹ Ve své jezdecké uniformě také vystupoval.

Charles Hughes, taktéž původně voják, se skvělými jezdeckými schopnostmi, a Astleyho velký sok, stejně jako Astley, vystupoval ve své jezdecké uniformě.

2.3.2 Jezdecká uniforma a redingot

Klasická jezdecká červená uniforma byla tvořena kabátem, bílou košilí a kalhoty. V 18. století taky vznikl nový styl jezdeckého kabátu, kterému se říkalo redingot. Redingot byl přiléhavý v pase, s širokými kapsy, pod lopatky se nacházely obloukové švy, ve spodní části byl rozšířen a vepředu se nacházelo jednořadé nebo dvouřadé zapínání. Měl tvarované rukávy, mnohdy s velkou manžetou. Nosili jej ženy i muži. Z redingotu se vyvinulo i lovecké oblečení, které vypadalo velmi obdobně.

⁴¹ SIMON, Linda. *The Greatest Shows on Earth: A History of the Circus*. London, Reakrion Books, 2014, str. 31, ISBN 978-1-78023-358-1

Obr. 17 Dámský jezdecký kabát- redingote⁴² a obr. 18 lovecký oděv přelomu 18. a 19 st.⁴³

2.3.3 Dominy v sedle

V roce 1853 si Henri Franconi otevřel cirkus v New Yorku. Jedna recenze v New York Daily uvedla, že jeho cirkusová vystoupení jsou čím dál děsivější a víc sexualizovány.⁴⁴

Ženy jsou zde oděny až v skandálních kostýmech a předvádí šílené triky na koních. „*Jak poznamenává historička Nicola Haxell, mnoho umělců tyto nové jezdkyně líčilo jako dominy.*“⁴⁵

2.3.4 Andrew Ducrow

V Londýně 1824, cirkusový umělec a „otec britského cirkusového jezdeckví“ Andrew Ducrow nejdříve vystupoval jako mim, brzy ale objevil svůj jezdecký talent. „*Ducrow byl známí pro své kostýmové přeměny na koních, vystoupení zvaná ‘Peasant’s Frolic’ nebo ‘Flying Wardrobe’, kde předstíral, že je opilý a jak nejistě balancoval na koni, sundával si*

⁴² *Lady Seymour Worsley, courtesy of Harewood House. All Things Georgian. Georgianera.wordpress.com [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://georgianera.wordpress.com/2016/01/26/18th-century-riding-habits/>*

⁴³ *Lovecké oblečení. Móda: Obrazové dějiny oblékání a stylu. Praha: Knižní klub, 2013. Str 186 ISBN 978-80-242-4170-8*

⁴⁴ *SIMON, Linda. The Greatest Shows on Earth: A History of the Circus. London, Reakrion Books, 2014, str. 41, ISBN 978-1-78023-358-1*

⁴⁵ *Tamtéž, str 42*

*svůj kabát, vestu, kalhoty a košili, dokud nezůstal jen ve svém elegantním jezdeckém kostýmu.*⁴⁶

2.3.5 Hipodrama

Duclow přinesl do cirkusu i své divadelní dovednosti a to přesněji hippodramata, což jsou jezdecká dramata, ve kterém vystupují i koně. Byly to obrovské podívané zahrnující změny scénérie, krásné kostýmy a dramatické divadelní efekty.

2.3.5.1 Mazepa

Pravděpodobně nejznámější hippodrama bylo 'Mazeppa'- zakládající se na básni Lorda Byrona. Tatarský princ Mazeppa je potrestán za jeho zakázanou lásku k polské ženě, tím, že je svlečen do naha a přivázan k divokému koni. Cválají po horách, kde bojují proti silným bouřím a dravcům. Největší popularitu hippodrama však dosáhla, když mužskou roli Mazzeppa hrála americká herečka Adah Isaacs Menken v roce 1861. Měla oblečené tělové punčocháče a hedvábnou tělovou kombinézu, aby vypadala jako nahý Mazeppa to bylo v té době tak skandální, že diváci se jen hrnuli, aby viděli zdánlivě nahou Menken.⁴⁷

Obr. 19 Mazeppa⁴⁸

⁴⁶ SIMON, Linda. *The Greatest Shows on Earth: A History of the Circus*. London, Reakrion Books, 2014, str. 39, ISBN 978-1-78023-358-1

⁴⁷ Tamtéž, str. 40

⁴⁸ HOGE, Michel, Bruce R. Magee. *Mazeppa*. Louisiana Anthology [online]. Dostupné z: http://www2.latech.edu/~bmagee/louisiana_anthology/texts/menken/menken--biography.html

2.3.6 Odstranění sedla

Začátkem 20. Století se začíná z koní odstraňovat sedlo, a jezdci tak vše zvládají na holých hřbetech svého koně, a tak se divákova pozornost přesouvá hlavně na samotného jezdce. Při těchto vystoupeních bez sedla měli ženy oblečené pestré krátké kostýmy, nebo přiléhavé overaly s pláštěm a čelenkou.⁴⁹

2.3.7 Ella Bradna

Při některých výstupech jezdci slézají ze svých koní a triky předvádí na zemi. Jako např. Ella Bradna, která se během vystoupení objevila několikrát jak na zemi, tak i na svém koni. Vystupovala v krátké sukni a punčochách. Oděna celá v bílém jezdila na bílém okřídleném koni, obklopena dalšími jezdci, co vypouštěli kolem ní holubice.⁵⁰

2.3.8 Tanec

Často jezdeckví nebylo spojováno jen s akrobacií ale i s tancem, zejména s baletem. Při spojení vystoupení s baletem, byl i samotný kostým inspirován baletním oděvem.

2.3.9 Frak ringmastera

Nejtypičtějším kostýmem se pro ringmáстера je jasný červený frak se zlatým lemováním a černý cylindr s bičem, které bývaly mimochodem i doplňkem loveckého oděvu. Frak vznikl z kabátku označovaného jako „frock coat“, které bylo právě pozdější označení pro redingot někdy v první polovině 18. Století.

Jako první s tím přišel George Claude Lockhard na popud Bertharda Millse v roce 1928.⁵¹ Z této podoby vychází i současní ringmásteri.

⁴⁹ ADAMS, Katherine H.; Michael L. Keene. *Women of the American Circus, 1880-1940*. McFarland & Company, Inc. 2012. str. 154 ISBN 978-0-7864-7228-4

⁵⁰ Tamtéž, str 154

⁵¹ George Claude Lockhart - Wikipedia. [online]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/George_Claude_Lockhart

Obr. 20 George Claude Lockhard⁵²

2.3.10 Ženy jako ringmaster

Roli ringmáстера nezastávali jen muži, ale také ženy. Ženský kostým vypadal obdobně jako ten mužský, nosili buď červený frak, nebo červenou halenku, společně s červenými legíny nebo sukní a vysokými červenými boty.⁵³

⁵²George Claude Lockhart. *Pinterest.com* [online] [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/269582727670414486/>

⁵³Ringmaster (circus) - *Wikipedia*. [online]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Ringmaster_\(circus\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Ringmaster_(circus))

3 UMĚNÍ A FILM

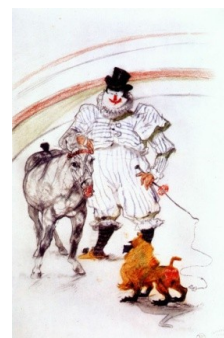
„Cirkus je nejkrásnější, ze všech vizuálních her.“⁵⁴ V této kapitole nastíním jenom malý zlomek toho, kde všechno se cirkus objevil, a co ovlivnil.

3.1 Umění

„Výtvarně přitažlivý vzhled, čím dále více umělců se od začátku 18. století inspiroje cirkusem ve svých dílech, do kterých vkládají i hlubší symbolické významy.“⁵⁵ Zasáhla ne jeden směr výtvarného umění, inspirovali se jim malíři, grafici, ilustrátoři, hudební skladatelé, spisovatelé, fotografové a mnoho dalších.

3.1.1 Malířství

Počátkem 18. století se cirkus netěší až tak velké oblibě v malířství, tu přinesli až představitelé impresionismu a postimpresionismu ke konci 19. století, zejména Georges Seurat a Henri de Toulouse-Lautrec. I přes to u nás vzniká zajímavý grafický cyklus s touto tematikou od Antonína Karla Balzera. Cyklus vyobrazuje vystoupení Bachovy vídeňské krasojízdy, která v roce 1803 poprvé vystupovala v Praze. „Na všech Balzeových listech jsou vyobrazení krasojezdců, kteří elegantně balancují na hřbetě pádicího koně.“⁵⁶ Vyskytování cirkusu v avantgardách směrech, nebylo tedy vůbec nic zvláštního, a objevovali se v malbách předních malířů, jako byly i Edgar Degas, Pablo Picasso, Ernest Ludwig Kirchner a Češi jako Antonín Procházka, František Tichý, Bohumil Kubišta, Josef Čapek, Jindřich Štýrský a spousta dalších skvělých umělců.

Obr. 21 A. K. Balzare⁵⁷ obr. 22 G Seurat⁵⁸ a obr. 24 A. T. Lautrec⁵⁹

⁵⁴ WINTER, Tomáš, Pavla MACHALÍKOVÁ, Stanislava FEDROVÁ a Hanuš JORDAN. *Cirkus pictus: zázračná krása a ubohá existence : výtvarné umění a literatura 1800-1950. V Chebu: Galerie výtvarného umění, [2017]. Str 24 ISBN 978-80-87395-32-5*

⁵⁵ Tamtéž, str 24

⁵⁶ Tamtéž, str 28

⁵⁷ Tamtéž, str 29

3.1.2 Fotografie

V letech 2003 až 2004 vytvořila cyklus fotografií klaunů americká fotografka Cindy Sharman. „ Pomocí stylizovaných snímků, vyjadřovala to, s čím se u klaunů setkala: smutek i štěstí, které ale mělo podle ní psychotickou. Hysterickou povahu.“⁶⁰

Obr. 25⁶¹ obr. 26⁶² a obr. 27 Cyklus Klaunů⁶³

3.1.3 Hudba

Součástí cirkusů byly i malé orchestry, které doprovázely jednotlivé čísla, nebo doplňovaly mezery. Nejznámější hudební počín je skladka Vjezd gladiátorů od Julia Fučíka, který byl původně napsán jako vojenský pochod, stala se ale velmi oblíbený v cirkusech, který převážně doprovází nástup klaunu. Skladba zazněla i v několika filmech, právě s cirkusovou tematikou.

⁵⁸ Tamtéž, str. 59

⁵⁹ DENNINGER, Sybille C. *Pinterest.com [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/495114552780506540/>*

⁶⁰ WINTER, Tomáš, Pavla MACHALÍKOVÁ, Stanislava FEDROVÁ a Hanuš JORDAN. *Cirkus pictus: zázračná krása a ubohá existence : výtvarné umění a literatura 1800-1950. V Chebu: Galerie výtvarného umění, [2017]. str. 83 ISBN 978-80-87395-32-5*

⁶¹VEGA, Jeany. *Pinteres.com [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/101823641565461428/>*

⁶²Francis. *Pinterest.com [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/594827063274964841/>*

⁶³ Brrr . *Pinterest.com [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/577234877215850816/>*

3.2 Film

S příchodem televize popularita fyzických Cirkusů upadá, ale stávají se inspirací pro mnoho filmů, zejména v období války, kdy se lidé potřebovali smát.

Na ukázkou jsem si vybrala 2 filmy, *He who gets slapped*, jako první film z cirkusového prostředí a ukázkou toho, jak se dá metaforicky využít kostým ve filmu a *The greatest show on the Earth*, film, který byl nominován na Best costume design.

3.2.1 He who gets slapped

He who gets slapped, Ten jehož políčkují, němý černobílý film z roku 1924 od režiséra Victor Sjöström. Kostýmů se ujala umělkyně Sophie Wachner.

V hlavní roli zde můžeme vidět postavu jménem Paul Beaumont, vystupující v cirkusu jako klaun witeface pod jménem He. He je oděn tak, jak by měl správný klaun whiteface vypadat a to v oversize overálu s velkým límcem kolem krku a knoflíky na předním díle. Na svém kostýmu, na hrudi na levé straně, má aplikované srdce, které mu při jedné scéně našije Consuelo, cirkusová jezdka na koni. Do této aplikace zašije menší vatované srdíčko, které má znázorňovat Paulovo skutečné srdce. Consuelo je první co Paulovy ukázala trochu soucitu a náklonnosti, jinak je vždy středem posměchu a terčem všemožných vtípků, jak v cirkusovém ringu, tak i mimo něj.

Obr. 28 Scéna z filmu *He who gets slapped*⁶⁴

V jednom vystoupení mu druhý klaun natrhne nášivku srdce a vytáhne mu z něj srdíčko, které zakope do hlíny. Paul své srdce vykope a dává si ho tentokrát do kapsy. Později je

⁶⁴ *He Who Gets Slapped (1924) - YouTube*. YouTube [online][cit. 11.04.2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=H_qlCtPdqt0&ab_channel=jwf9

zraněn postavou jménem Baronem a tak své srdce vytahuje z kapsy a bere ho do dlaně. Zraněn, se srdcem v dlani, odchází do ringu, kde má právě vystupovat. Všichni si myslí, že Paul své zranění jen hraje a smějí se jeho „vystoupení“. Consuelo dochází, že to však nehraje, bere ho do náruče, obecenstvo se přestává smát. Paul umírá se srdcem v jeho už nehybné mrtvé dlani.

3.2.2 The Greatist Show on the Earth

The Greatist show on the Earth, film z roku 1952, byl zasazen do skutečného prostředí Ringling Bros. And Barnum & Bailey Circus od režiséra Cecil B DeMille. Film je velmi bohatý na kostýmy a byl za ně tedy nominován na 25th Academy Awards za Best Costume Design, Nejlepší kostimní design, bohužel však nezvítězil. Hlavní kostymní designéři filmu byli Miles White a Edith Head.

Ve filmu si můžeme povšimnout hned několik klaunů. Nejdůležitějším z nich je klaun Buttons, jehož kostým spíše připomíná klauna augusta, ale Buttonsův makeup nám napovídá, že se nejedná o augusta nýbrž o whitefacea. I přes to má na sobě košili, velké kalhoty se šráky s kabátek, což ale nebylo něco nevídaného, s příchodem augusta bylo normální, že se prvky augusta i whitefacea kombinovaly. Dokonce si zde, v několika scénách, můžeme povšimnout i klauna v crossdresingu, tedy klauna převlečeného za ženu a spousta dalších klaunů, jakým je například i slavný Emmet Kelly, smutný, depresivní klaun.

Obr. 29 Klaun Buttons⁶⁵ obr. 30 Emmet Kelly⁶⁶

⁶⁵ Jimmy Stewart as Buttons the Clown. *Oscarbootcamp.wordpress.com* [online]. [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: <https://oscarbootcamp.wordpress.com/2009/09/22/the-greatest-show-on-earth-2/>

⁶⁶ EDWARDS, Bobb. *Find a Grave*. [online]. [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: <https://www.findagrave.com/memorial/568/emmett-kelly>

Kostým klaunů zůstává po celou dobu stejný, u akrobatů však s každou novou scénou, přichází i nový kostým. Muži nosí převážně jen elastické kalhoty, které zakrývají i chodidla, nebo dlouhé overaly, zato akrobatky mají bohatě zdobené kostýmy, či kamínky a třpytkami, nebo tylem. Je zde vidět např. provazochodkyně ve stylu baletky se slunečníkem v ruce. V jedné scéně, si též můžeme všimnout, že když je akrobatka mimo vystoupení a jen se procvičuje, nosí jen jednoduchý krátký přiléhavý overal bez zdobení.

Obr. 31⁶⁷ Akrobatka balerína a obr 32 Akrobatka při tréninku⁶⁸

⁶⁷ *The Greatest Show on Earth (1952) Trailer - YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2021 Google LLC [cit. 01.08.2021]. Dostupné*

z: https://www.youtube.com/watch?v=8GJHCicaOs0&ab_channel=tconner65

⁶⁸ *The Greatest Show on Earth (6/9) Movie CLIP - Be a Jumping Jack (1952) HD - YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2021 Google LLC [cit. 01.08.2021]. Dostupné*
z: https://www.youtube.com/watch?v=aQRjyav-x8o&ab_channel=Movieclips

4 MÓDNÍ TVŮRCI

Od podomácku vyrobených jednoduchých kostýmů, zvyšující se popularitou cirkusu a více náročnější publikum, přichází i kostyméři, kteří s těmito cirkusy spolupracují a dotvářejí jejich show svojí kreativitou.

4.1 Kostymní designéři

4.1.1 Miles White

Miles White (1914-2000) většinu své kariéry působil hlavně jako kostymér na Broadwayi, mimo to vytvořil kostýmy pro několik filmů, nejznámější z nich byl již zmiňovaný film *The Greatest Show on Earth*. Nebyl jen kostymérem her a filmů ale také hojně spolupracoval s Ringling Bros and Barnum & Bailey Circus a oděl tak hned několik jejich představení. Právě tato spolupráce z Cirkusem ho přivedla k filmu *The Greatest Show in the Earth*.⁶⁹

Poprvé spolupracoval s Ringling Bros and Barnum & Bailey Circus v roce 1941. Ve své tvorbě navrhoval kostýmy nejen vystupujícím ale i zvířatům.

Obr. 33 Ringmaster obr. 34 Klaun a obr. 35. Cvičitelka slonů⁷⁰

⁶⁹ *Circus Costume Designs of Miles White Take Center Ring at The Ringling - CircusTalk. Social Marketplace for Circus Professionals - CircusTalk [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://circustalk.com/news/circus-costume-designs-of-miles-white-take-center-ring-at-the-ringling>*

⁷⁰ Zdroj: vlastní archiv

4.1.2 Gérard Vicaire

Francouzský kostymér Gérard Vicaire (1927-2018) se ve své práci věnoval hlavně klaunům, zejména klaunům whiteface. „Nakreslil více jak 400 návrhů, většina z nich byla zrealizovaná,⁷¹ které byly bohatě zdobené výšivkou. Během svého života dělal různé workshopy, jednoho z workshopů, který se konal v Paříži, se zúčastnila i Maria Grazia Chiuri, designérka pro dům Christiana DIORA, který byl následně inspirací pro její kolekci Couture 2019 inspirovaným Cirkusem.

Obr. 36⁷² a obr. 37⁷³ Návrh Géralda Vicairea

4.1.3 Gregory A. Poplyk

Kostymér Gregory A. Poplyk se zejména věnuje ve své tvorbě divadlu a opeře, stejně jako White spolupracoval s Ringling Brothers, Barnum & Bayley. Navrhl pro ně kostýmy celkově pro 2 představení, Dragons a Built to Amaze. Sám je tedy pouze navrhl.

⁷¹ *Gérard Vicaire, un créateur passionné... - Circus Parade. Circus Parade site dédié aux Amateurs de l'Histoire du Cirque [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://www.circus-parade.com/2019/03/15/gerard-vicaire-un-createur-passionne/>*

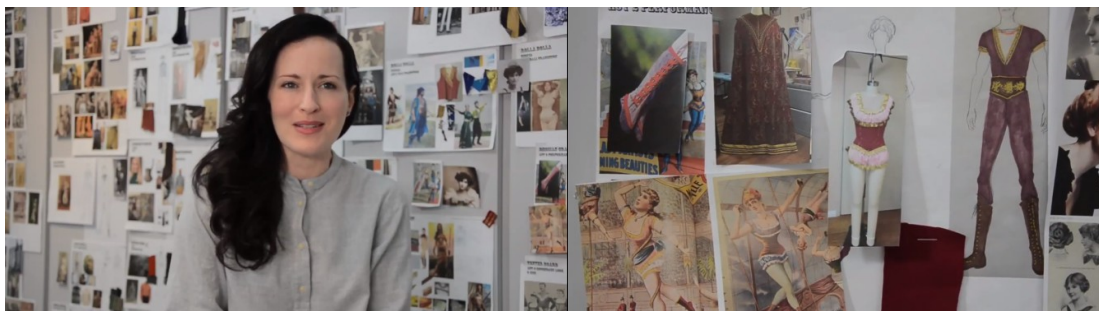
⁷² Tamtéž

⁷³ Tamtéž

Obr. 38 Návrhy Dragons⁷⁴ a Obr. 39 Návrhy Built to Amaze⁷⁵

4.1.4 Angela Aaron

Angela Aaron je kostymérka a stylistka. Spolupracovala a dělala kostýmy pro americký cirkus, Cirkus 1903. Pro Cirkus 1903: The golden age of Circus byl pro Aaron nejdůležitější výzkum. „Prošla jsem tisícem fotek.“ Samotným průzkumem se zabývala zhruba půl roku a nakonec pro tuto show vytvořila celkem 81 kostýmů, pro 26 vystupujících. Na těchto kostýmech bylo použito spousty spínátek, aby vše drželo na místě a při samotném výstupu umělci nic nezavazelo, „Jen na vázanku žongléra byly umístěny spínátka na 8 místech.“⁷⁶

Obr. 40⁷⁷ Angela Aaron a její výzkum

⁷⁴Costume rendit for Ringmaster Jonathan Lee final costume, Menage Dancer costume rending [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z:

<http://gregpoplykdesign.com/spectaculars/ringlingbuilttoamaze.html>

⁷⁵Costume sketch for Ringmaster Andre McClain fot he mening Built to Amaze!, Costume sketch for Hector of Duo Solys [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z:

<http://gregpoplykdesign.com/spectaculars/ringlingbuilttoamaze.html>

⁷⁶Angela Aaron International Costume Designer and Creator of NiceSeats on Circus 1903 - YouTube. YouTube [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z:

https://www.youtube.com/watch?v=uDSg6gCLhsI&ab_channel=NiceSeats

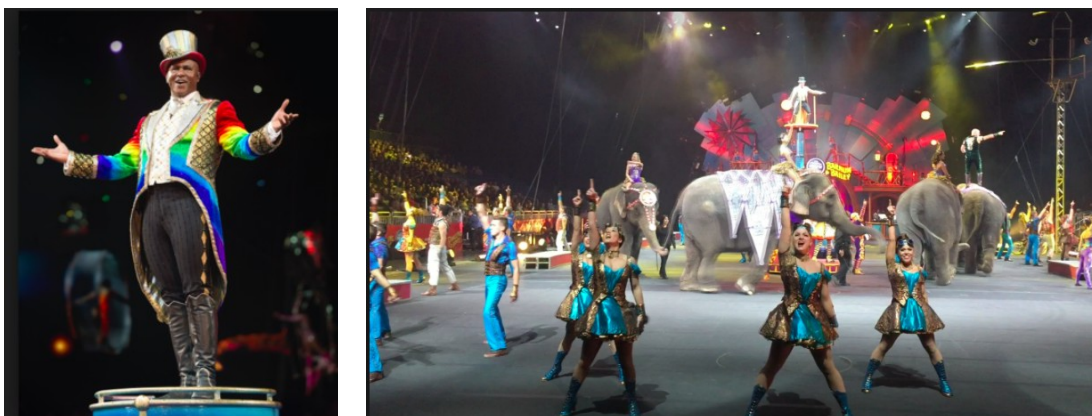
⁷⁷Angela Aaron International Costume Designer and Creator of NiceSeats on Circus 1903. YouTube [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z:

https://www.youtube.com/watch?v=uDSg6gCLhsI&ab_channel=NiceSeats

4.1.5 Amy Clark

Amy Clark patří k dalším kostymérům, kteří měli možnost spolupracovat s Ringling Brothers, Barnum & Bayley. Celkem pro ně navrhla kostýmy pro 2 představení, Legends a Extreme.

Ringling Brothers, Barnum & Bayley nebyl jediný Cirkus s kterým spolupracovala, dále to byl také Big Apple Circus, který vystupuje v New Yorku.

Obr. 41 Legends⁷⁸ a obr. 42 Extreme⁷⁹

4.1.6 Nový Cirkus

Kostýmní designéři začínají více spolupracovat a dostávat se do popředí s příchodem Nového Cirkusu. S Novými Cirkusy spolupracovalo už desítky kostymérů, ale už se nejedná o klasické cirkusové kostýmy, jak je známe. Začínají být více divadelní, pohádkové, snové, často inspirované i filmy. Je to zkrátka velká přehlídka nejen fyzické zdatnosti, ale i dechberoucích kostýmů.

⁷⁸ Legends. Amy Clark [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <http://www.amyclarkdesign.com/work#/ringling-bros-barnum-and-bailey-circus-legends/>

⁷⁹ Zdroj: Extreme. Amy Clark [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <http://www.amyclarkdesign.com/work#/ringling-bros-barnum-and-bailey-circus-legends-1/>

4.2 Módní designéři

Cirkus se stal pro módní tvůrce nevyčerpatelným zdrojem inspirace, zejména volánky, límce, puntíky, mašle, oversize a základní barvy, staly se něčím, co v každé „cirkusové“ kolekci nemohlo chybět, stejně tak jako hravost, zábava a veselá nálada. Zajímavostí je, že i když hlavní prvky inspirace zůstávají většinou stejné, kolekce každého jednoho designéra inspirovaným tímto stánkem zábavy, je naprosto odlišná a s kombinací jejich rukopisu, je to vždy skvělá podívaná.

„Cirkus je téma, s kterým se dokáže ztotožnit každý, může to být dítě, může to být dospělý.“ (Manish Arora)

4.2.1 Elsa Schiaparelli The Circus collection 1938

The Circus collection byla představená v Paříži v roce 1938 a dá se říct, že je to poprvé, co je toto téma zpracované do světa módních návrhářů. Když byla tato kolekce představena, byla popsána jako nejbáznivější a nejbujarejší kolekce, jakou Paříž, kdy viděla.⁸⁰ Objevovaly se zde nejrůznější cirkusové motivy, jako motiv vzpírajících se koní, vystupujících slonů, akrobatů, klaunů a mnoho dalšího. Tyto motivy byly zpracovány ve formě výšivky, nebo tisku.

Kolekce obsahovala například růžový kabátek se 4 ručně vyráběnými knoflíky ve tvaru akrobatů z litého kovu. Hedvábný růžový materiál je obohacen o opakující se motiv drezírujících koní v odstínech modré s metalickými detaily.

Nebo večerní růžové šaty z hedvábného šifonu a tištěnými motivy cirkusu. O tento textilní design se postaral surrealistický umělec Marcel Vertés, který často se Schiaparelli spolupracoval.⁸¹

⁸⁰ *The Circus Collection | Elsa Schiaparelli | V&A Explore The Collections.* [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://collections.vam.ac.uk/item/O15665/the-circus-collection-evening-ensemble-elsa-schiaparelli/>

⁸¹ *Evening Dress (Circus Collection) - Elsa Schiaparelli . Google Arts & Culture.* Google [online]. Dostupné z: <https://artsandculture.google.com/asset/evening-dress-circus-collection-elsa-schiaparelli/lgGV0gB1je7gcA?hl=en>

Růžová měla pro Schiaparelli symbolický význam, měla představovat, něco šokujícího.⁸²

Obr. 43⁸³ a obr. 44⁸⁴ The Circus collection 1938

4.2.2 „Galliano’s Circus“ Spring Summer 1997

Galliano’s Circus nejen že byla inspirovaná Cirkusem ale i samotná přehlídka se odehrála v cirkusovém šapitó.

4.2.3 Manish Arora Spring/Summer 2009 Ready-to-Wear

Manish Arora je designér indického původu. Je známý zejména svou živou paletou barev a až kýčovými motivy.⁸⁵ Ve své práci propojuje moderní siluety s tradičními indickými řemesly. „Je to, jako by byl cirkus součástí našeho každodenního života. To jak žijeme své životy, je naprostý cirkus, je zábavný a bláznivý.“ (Manish Arora)

⁸² *Evening Dress (Circus Collection) - Elsa Schiaparelli* Google Arts & Culture [online]. Dostupné z: <https://artsandculture.google.com/asset/evening-dress-circus-collection-elsa-schiaparelli/lgGV0gB1je7gcA?hl=en>

⁸³ *The Circus Collection - Elsa Schiaparelli*. Google Arts & Culture [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://artsandculture.google.com/asset/the-circus-collection-elsa-schiaparelli/3gENcXagXDJmlA>

⁸⁴ SARDA, Radhika. Pinterest.com [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://in.pinterest.com/pin/354165958186471140/>

⁸⁵ *Paris fashion week: clowning around*. The Guardian News [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné

z: <https://www.theguardian.com/lifeandstyle/gallery/2008/oct/01/parisfashionweek.catwalk>

Co se týče materiálu, se v této kolekci objevuje hedvábný šifon, denim, síťovina, hedvábí a ručně tkaný brokát. Psychadelický cirkus zde najdeme hlavně v ruční výšivce, převážně v modré, růžové a slonovinové barvě, zdobené krystaly Swarovski.

Kolekce byla dozdobena mimo jiné i pštrosím peřím a flitry, nebo klaunskými klobouky, taktéž zdobené krystaly Swarovski.

Obr. 45 Manish Arora Spring/Summer 2009 Ready-to-Wear⁸⁶

4.2.4 Schiaparelli Couture Fall 2016

V roce 2016 designér Bertrand Guyon pro Schiaparelli couture opět přišel The Circus Collection.

To znamenalo návrat k Schiaparelliové oblíbené růžové barvě. Inspirací z původní kolekce z roku 1938 nebyla jen růžová, ale i hra s výšivkami a potiskem, motiv byl opět velmi totožný. K cirkusovým motivům akrobatů, klaunů a zvířat přibyly i surrealistické prvky, jako například pávy, motýle, nebo oči, což opět odkazuje na dílo Schiaparelli.

Kolekce byla velmi elegantní, obsahovala typické Schiaparelli siluety a převládala modrá barva.

⁸⁶ *Manish Arora Collection. British Vogue [online]. [cit.10.04.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.co.uk/shows/spring-summer-2009-ready-to-wear/manish-arora>*

Obr. 46 Schiaparelli Couture Fall 2016⁸⁷

4.2.5 Genny Fall/Winter 2018/2019

Módní designérka Genny byla Sara Cavazzi Facchini a byla představena na Milano Fashion Week. Pro svou inspiraci si Facchini vzala hlavně nemluvený film „The Circus“ od Charlieho Chaplina.⁸⁸ Kolekce byla zejména postavena v černých, fialových, červených a bílých barvách a byla věnovaná ženám, které se neberou moc vážně. Použitým materiálem byl tyl, hedvábí, vlna, bavlna, vinyl a umělá kožešina. Doplnily jej, stejně jako v případě Manisha Arora krystaly od Swarovski. Můžeme zde vidět smokingy inspirované ringmasterem, styl krotitele lvů, puntíky a límce inspirované klaunem nebo motivy krystalů.

Obr. 47 Genny Fall/Winter 2018/2019⁸⁹

⁸⁷ Schiaparelli Fall 2016 Couture Collection | Vogue. [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2016-couture/schiaparelli>

⁸⁸ Genny Fall 2018: Milan Fashion Week | Fashion Week Online®. Fashion Week Online® | Where Every Week is Your Fashion [online]. Copyright © FWO. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://fashionweekonline.com/genny-fall-2018-milan-fashion-week>

⁸⁹ Genny Milano - Collections Fall Winter 2018-19. Vogue Italia: [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.it/en/shows/show/collections-fall-winter-2018-19/genny>

4.2.6 Marc Jacobs Spring 2019 Ready-to-Wear

Kolekce byla představena na New York Fashion week. Mimo cirkusu se zde objevily i prvky inspirace 80. lety Yves Saint Laurenta, který se zde objevil hlavně v podobě silných ramenních vycpávek, až po začátky Karla Lagerfelda u Chanel.⁹⁰

Kolekce hrála pastelovými barvy, volánky, velkými objemy, každý model byl objemnější, než ten předchozí. „Působilo to celé jako Candyland“⁹¹ Retro vzhled, přehnané siluety, hranaté blejzry, třpytky a hojné využití tvídu, latexu, peří a flitrů.

Obr. 48 Marc Jacobs Spring 2019 Ready- to- wear⁹²

4.2.7 Moschino Resort 2019 Spring/Summer

Moschino bývá jednou z nejočekávanějších přehlídek v kalendáři Fashion weeku a to díky velmi nápaditým kolekcím hlavního kreativce Jeremyho Scotta. 'Vidím svou roli v módě jako přinašeč zábavy,' řekl kreativní ředitel Jeremy Scott a co může být více zábavného a veselejšího než cirkus.⁹³

⁹⁰ PHELPS, Nicole. Marc Jacobs Spring 2019 Ready-to-Wear Collection | Vogue. [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-ready-to-wear/marc-jacobs>

⁹¹ CHERNIKOFF, Leah Rose. Marc Jacobs' Spring Summer 2019 review - Marc Jacobs Spring Summer 2019 full collection . ELLE [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.elle.com/runway/g23064545/marc-jacobs-spring-summer-2019-review/>

⁹² Marc Jacobs Spring 2019 Ready-to-Wear Collection. Vogue. [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-ready-to-wear/marc-jacobs/slideshow/collection>

⁹³ MARLOWE, Rachel. Moschino Resort 2019 Collection | Vogue. [online]. [cit. 10.04.2021]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2019/moschino>

Celou show otevíraly modely inspirované ringmasterem, obohacené typickým zlatým zdobením nebo kostýmovým potiskem. V celé kolekci nebyl nikdo upozaděn a představila se celá škála cirkusových postav přes klauny, trapézové akrobaty až po cirkusová zvířata, které se zejména objevovaly v podobě zvířecích potisků. Kouzelníky obohacovaly dlouhé pláště, pštrosí peří nebo tyl.

Klauni byly pro Scotta inspirací již od roku 2012, kdy se ukázali v hippie stylu až po psychedelické klauny v roce 2015. V Resort 2019 byly klauni doplněny o „klaunské“ oversize kravaty, obří mašle a veselými slunečníky a klobouky.

Obr. 49 Moschino Resort 2019 Spring/Summer⁹⁴

4.2.8 Christian Dior Spring 2019 Couture

Maria Grazia Chiuri se inspirovala cirkusem, jaký vyobrazovali Jean Cocteau, Pablo Picasso, Cindy Sherman a jejími moderní vlivy, fotografií Richarda Avedona Dovima se slony z roku 1955 a kostymérem Gérard Vicaire.⁹⁵ Přepládaly tlumené barvy jako bílá a černá, ale objevovala se hojně i červená nebo zlatá v elegantních siluetách. Byl to zábavný cirkus spojený s Diorovským glamourem. Hlavními prvky kolekce byly zejména klaunské límce, dokonce se zde přimíchal i Harlekýn, frak Ringmáстера, čelenky akrobatů a jezdců.

⁹⁴Moschino Resort 2019 Collection. Vogue. [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2019/moschino/slideshow/collection>

⁹⁵MOWER, Sarah. Christian Dior Spring 2019 Couture Collection . Vogue. [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-couture/christian-dior>

Maria Grazia Chiuri vytvořila překrásnou metaforu cirkusu, který podle jejích slov odjakživa ovlivňuje módu po celém světě.⁹⁶

Obr. 50 Christian Dior Spring 2019 Couture⁹⁷

⁹⁶ BEL, Alexander. Christian Dior backstage exkluzivně: cirkusová pohádka pro vyvolené . Vogue | [online]. Dostupné z: <https://www.vogue.cz/clanek/fashion/prehličky/alexander-bel/christian-dior-backstage-exkluzivne-cirkusova-pohadka-pro-vyvolene>

⁹⁷ Christian Dior Spring 2019 Couture Collection - Vogue. [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-couture/christian-dior/slideshow/collection>

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 KOLEKCE CIRKUS

Oděvní kolekce se tedy inspiruje, jak už samotný název i celková rešerše napovídá, cirkusem, jeho aktéry, kostýmem a nevídanou zábavou. Tyto jednotlivé vybrané cirkusové figury následně převádím do současného moderního designu a vznikají tak modely, které lze obléct i když zrovna nečísíte neuvěřitelnou fyzickou zdatností, humorem a celkově nejste jedním z cirkusových artistů.

5.1 Hledání tématu

Toto téma, jak už se občas říká, jsem si nevybrala já, ale přišlo ke mně samo. Vzniklo postupným výzkumem a mapováním, čím je typická má tvorba a co mají mé kolekce společné. Při prvním pohledu jsem si říkala, že to bude pěkný oříšek, protože mi přišla každá má kolekce úplně jiná a zdánlivě nemají vůbec nic společného. Opak byl ale pravdou a ukázalo se, že mají společného více než jen samotného autora.

Z výzkumu vznikala různá slova, která se s jednotlivými kolekcemi pořád opakovala dokola. Byly to slova jako, vtíp, konstrukce, karneval, madness, detail, hra, důvtip, dětinskost, hloubka, pohádka, myšlenka, atd. Které se vyústily do následujících slovních spojení jako: hra do konstrukce, každá hra má svá pravidla, racionálnost vs. funkce a oděv vs. kostým.

Slova se dali rozdělit na dva silné proudy- konstrukce a racionalita, a hra a zábava.

Tento zdánlivý nekombinovatelný chaos mě přivedl až k celkovému tématu cirkusu. Nedarmo je jedno z dalších významů slova cirku, právě označení něčeho bouřlivého a zdánlivě velmi chaotického a hláška „ To je ale pěkný cirkus,“ padala v procesu tvorby kolekce poměrně často.

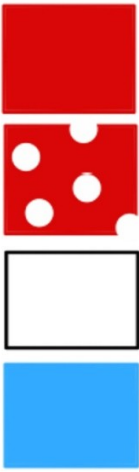

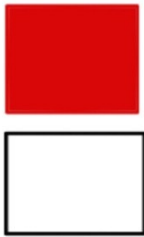

5.2 Moodboard

Moodboard, celková nálada kolekce, vznikala pomocí jednoduché tabulky, kdy každá figura dostala svůj sloupeček, kde jsem zaznamenávala jak typické prvky, které se objevovaly v jejich kostýmech, tak barvy. U některých se objevovalo více položek, u některých méně. Kdy to byl pro mě jednoduchým systémem, jak si všechno definovat v tak obsáhlém tématu. Tabulka vznikala na úplném počátku, takže ne všechny prvky se ve finále objevily, nebo mohly být pozměněny při procesu tvorby.

Zajímavostí je, že sice kombinace červené a bílé barvy se mi nabízela už úplně od začátku a měla jsem je vydefinované, jako možný společný prvek celé kolekce, již když byly v procesu tvorby teprve tak 2 možná 3 modely, jsem se k této myšlence vrátila až na úplném konci, kdy už byly vydefinovány všechny postavy a ušity všechny zkoušky.

Dalším společným prvkem se stal kruh, který už nevznikl zásluhou tabulky, ale při tvorbě hledání siluet a střihových řešení. Bližší vývin kruhu je dále více popisován v samostatných procesech tvorby kolekce jednotlivých modelů.

Nakonec kombinace červené, bílé a kruhu se ukázalo, jako skvělý spojující prvek, protože všechna vystoupení se odehrávají v cirkusovém ringu, čili v kruhu a šapitó, ve kterém se celý děj odehrává, všichni převážně známe v jeho pruhovaném červeno-bílém provedení.

KLAUN whiteface	KLAUN auguste	RINGMASTER	ŠAPITO	KRASO JEZDEC	AKROBAT
overál límeček puntíky mašle naducané volánky	kabát/sako kalhoty kravata oversize street/vandrák	jezdecká uniforma frak zlaté lemování	stan	kůň sedlo manéž Mazeppa	uplý overal
					
					
červená/bíla (manéž) kruh (manéž, ring,....)					

Obr. 51 Pomocná tabulka⁹⁸

⁹⁸ Vlastní archiv

6 PROCES TVORBY

Proces tvorby jednotlivých figur, je zde seřazen chronologicky, jak vznikaly za sebou, ne podle toho jak jsou finálně seřazeny za sebou v kolekci, je to proto, že často následující model vychází z procesu toho předchozího a celkově myšlenkové procesy a vývoj budou dávat větší smysl.

6.1 Whiteface

6.1.1 Moodboard Whiteface

Obr. 52 Whiteface inspiurace⁹⁹

6.1.2 Proces tvorby Whiteface

Po dlouhém výzkumu a hledání inspirací, se jako první vyvíjel klaun Whiteface. Začínala jsem prostými skicy, kdy to byl docela dlouhý proces čmárání si na papír, s kterým jsem pořád nebyla nějakým způsobem vůbec spokojena, zkrátka to nebylo ono. Nejsem ani člověk, co by dokázal navrhovat na papír, tak mě i docela překvapilo, že jsem na samém začátku sáhla právě po tomto postupu. Nakonec se ale ukázalo, že ve vzniku Whiteface to

⁹⁹ Vlastní archiv

bylo velice nápomocné, protože jsem si všimla, že jednotlivé prvky se na skicách objevovaly na téměř každém návrhu. Byly nimi límec, volánky, mašle, baggy, čili typická pytlovitost a oversize klaunského kostýmu a overall. Takže jsem si z toho dokázala hezky vydefinovat základní prvky, které chci, aby se v modelu objevily, a jsou pro Whitefacea typické.

Z papíru se přecházelo na hledání siluety a rozvíjení designu pomocí aranžování materiálu na figurínu. Tady se hned nabízel, nám už známý kruh, který tedy stojí jako základ hned od začátku. Daly tomu zárod volánky a límec, které vznikají díky kruhovému střihu. Čili jsem si v podstatě z materiálu vystříhla kruhovou sukni, která byla jednou prostřížena v délce, aby se s ní lépe manipulovalo.

Následovalo množství postupů zkoušení a aranžování, který se objevoval na různých možných i nemožných místech, objevovalo se i naddimenzování i zmenšování kruhu, které daly zrod modelu, tak jak jej můžeme vidět dnes. Nakonec se jednalo o jednoduchou aranž, kdy límec přechází přes ramena k pomyslné přední středové čáře, kde se přetočí pod vzniklý límec a pod paží se dostane až do zadní části, kde naváže na začátek kruhu. Tohle vytvořilo živůtek modelu. Původně z jednoho kruhu měla být vytvořena jedna strana, jak límce, tak i živůtku, takže ve výsledku by byla celá horní část tvořena jen ze dvou kruhů, s to pravého kruhu a levého kruhu. Nakonec se, ale střih, kvůli nepraktičnosti a tvoření tlaku u krku upravil, a tak límec a živůtek se staly samostatnými díly.

Obr. 53 První návrh finálního modelu Whiteface¹⁰⁰

¹⁰⁰ Vlastní archiv

Původní myšlenka celého modelu byl od začátku overal, z kterého se nakonec ale staly šaty. Důvod byl prostý, zkratka se mi model líbil jako šaty, které pro Whiteface vlastně taky nejsou netypickou volbou. Šaty nosívají jak ženy klauni, tak i Drag klauni.

Využila se i objemná klaunská mašle, která se ale v tomto případě nenachází pod krkem, jak bývá zvykem, ale umístila jsem ji zadní díl, kde splňuje jak dekorativní, tak funkční účel, kdy se z něj stala určitá forma zapínání, zjednodušeně, zavazování šatů.

Nakonec se přidal tunýlek v oblasti pasu, kde se protáhla, tehdy ještě původně dvě stuhy, teď už se tam nacházejí dvě ušité mašle, které redukují jeho objem, které nám může evokovat i stahování klaunských overalů v oblasti zápěstí a kotníků.

Obr. 54 Zkouška Whiteface¹⁰¹

Obr. 55 Finální zkouška Whiteface¹⁰² a obr. 56 Položení živůtku a límce¹⁰³

¹⁰¹ Vlastní archiv

¹⁰² Vlastní archiv

¹⁰³ Vlastní archiv

6.2 Ringmaster

6.2.1 Inspirace

Obr. 57 Ringmaster inspirace¹⁰⁴

6.2.2 Proces tvorby

Další přišel na řadu Ringmaster, který obdobně jako Whiteface vycházel ze stříhu kruhu, a to v torzu saka. Jehož objem se redukuje pomocí záševků. U Ringmastera byl proces vytváření tohoto torza v celku jednoduchý a rychlý, jelikož vyšel už z předešlého zkoušení a už jsem věděla, co všechno kruh na figuríně dokáže. Tady se i zvažovalo, jestli se záševky na tozru budou vůbec nacházet, jelikož bylo možné základ vytvořit i bez nich, jen by se jednalo o volnější kus oděvu. Nakonec tam ale zůstaly, jelikož více definovaly charakter Ringmástera, který dodržuje určitý řád a má hlavní, vůdčí postavení během celé show a musí vzbuzovat v ostatních respekt.

¹⁰⁴ Vlastní archiv

Obr. 58 První návrh finálního modelu Ringmaster¹⁰⁵

Přední záševek je tvořen dovnitř a zadní záševek je tvořen ven, tento detail původně nebyl vůbec zamýšlený, ale vznikl pouhou náhodou a mou nepozorností.

Z této definice, se jasně nabízelo sako, nebo teda v podstatě frak. Stačilo už jen domyslet zbytek saka. Tady začaly provazovat jezdecké kabátky a redingoty 18. století, a třeba i samotná britská královna, Alžběta II., která jako mladá jezdívávala ve svém jezdeckém oblečení, na koni, na promenádách. Tyto kabátky se především uplatnily v suknicí, tvořící spodní díl saka, s protizáhyby na obou stranách na zadní části, které můžeme najít velice obdobně i na původních kabátkách. Naddimenzovaná manžeta vznikla kombinací inspirací královnina kabátku a historického kabátku, kdy je tento detail více dopracován, aby se více hodil k celkové siluete zbytku saka. Nakonec se sako doplnilo i o kapsy na předním díle, kdy si můžeme všimnout, že konec kapsového obloučku, jeho okraj, navazuje na okraj manžety.

Později v popisu modelu Ringmastera a na finálním modelu si můžeme všimnout, že levá strana (když jej máme na sobě), u srdce, je tvořena červeným materiálem, a bílá tvoří pravou část. Tento nápad taky vlastně nevzešel z ničeho nic, ale přišel při výzkumu módních návrhářů a jejich kolekce inspirované cirkusem, kdy Marc Jacob ve své kolekci využívá něčeho podobného, jen s více barvami.

¹⁰⁵ Vlastní archiv

Obr. 59 Zkouška Ringmaster¹⁰⁶

Obr. 60 Finální zkouška Ringmaster¹⁰⁷

¹⁰⁶ Vlastní archiv

¹⁰⁷ Vlastní archiv

6.3 Auguste

6.3.1 Inspirace

Obr. 61 Auguste inspirace¹⁰⁸

6.3.2 Proces tvorby

Auguste se od konceptu kruhu odklání a základním prvkem se stává kravata, kterou Augusti rádi nosí v naddimenzovaných velikostech. Jasnou volnou v procesu tvorby a hledání byly tedy staré tatínkovi kravaty. Dalšími záchytnými body při procesu, byly oversize kalhoty a šle, které musí často nosit, aby jim ty oversize kalhoty, které jim zkrátka nesedí, nesklouzly. Čili i aranžování kravat na figurínu se trochu přizpůsobilo právě tomu, že jsem měla v hlavě myšlenku kalhot. Opět se vystříдалo několik variant, ale favoritem se nakonec stala varianta kalhot, které byly seskládány s několika kravaty, které se střídaly ve svém ukládání vedle sebe, buď klasicky směrem dolů, nebo naopak směrem nahoru. Tato varianta se taky ukázala jako velmi vtipná i hravá, jelikož tímto způsobem, když kravaty nebyly k sobě sešity po celé délce, je možno pořád vázat kravaty, u spodní části, na vázankový uzel, a tak kravata vlastně pořád funguje.

¹⁰⁸ Vlastní archiv

Kravaty jsou šity stejně, jak by se dala ušít i normální kravata, jenom stříh je upravený, aby při spojení všech dílů, kalhoty hezky sedly na pas a boky, pomocí obloučků, a celkově se forma přizpůsobovala tělu a pohodlí při nošení.

Obr. 62 První návrh finálního oděvu Auguste¹⁰⁹

Obr. 63 Zkouška Auguste a Obr¹¹⁰. 64 Finální zkouška Auguste¹¹¹

¹⁰⁹ Vlastní archiv

¹¹⁰ Vlastní archiv

¹¹¹ Vlastní archiv

6.4 Krasojedec

6.4.1 Inspirace

Obr. 65 Krasojedec inspirace¹¹²

6.4.2 Proces tvorby

U krasojedce jsem si vzpomněla nejdříve na dětskou manéž, kolotoč, kterých neklasičtější součástí bývají hlavně koně, i když v dnešní době už na nich můžeme najít nejrůznější zvířata, dopravní prostředky i nejrůznější předměty. Kdy i samotný celkový vzhled manéže nám může připomínat cirkusové šapitó, a jmenuje se manéž, což je taktéž pojmenování pro cirkusové šapitó. Nejvíce mě zaujali jejich zdobná sedla, která jsem za pomoci počítače aplikovala na lidskou postavu, kdy vznikaly topy, nebo až přímo korzety, které by se daly zhotovit, s pomocí výztuží, z oděvních materiálů. Tohle byl úplně původní nápad při procesu tvorby krasojedce, a nakonec se stal i poslední. Ve výsledku jsem ale nezůstala u sedel koníků na manéži, ale posléze jsem sáhla i na skutečné koňské sedlo,

¹¹² Vlastní archiv

které jsem si aplikovala na postavy, pomocí počítače, stejným způsobem. Tady se už spíše nabízely v provedení mohutnějších pásků, které by se daly zhotovit z kůže, což byla pro mě i výzva, a vlastně proč se při tvorbě bakalářské práce nenaučit něco nového a tak se stal vítězem kožený pás, který je tvořen dvěma sedly. Tyto sedla jsem si následně zkoušela tvořit z koženky a z karimatky.

Obr. 66 První návrhy finálního modelu Krasojezdec¹¹³

Inspirace sedli do korzetů a kožených pásků mi evokovalo epochu historie krasojezdkyň, kdy spíše připomínali dominy, jak již píšu v teoretické části.

Spodní oděv, přiléhavého overalu, byl inspirován hrou Mazappe, kdy jej Manken nosí v tělové barvě, aby vypadala jak nahá, tak i tím, že přiléhavé overaly bylo lze u krasojezdců k vidění i při jejich běžných vystoupeních. Overall byl ozvláštňen o loďkový, spadený přes ramena, výstřih, aby svým vzhledem doplnil kruhovou filozofii kolekce.

Model krasojezdce navíc doplňuje ještě čabraka, koňská pokrývka hlavy, zahalující i uši.

Obr. 67 Zkouška Krasojezdec¹¹⁴

¹¹³ Vlastní archiv

¹¹⁴ Vlastní archiv

6.5 Šapitó

6.5.1 Inspirace

Obr. 68 Šapitó inspirací¹¹⁵

6.5.2 Proces tvorby

Při tvorbě šapitó, se nedělo nic zvláštního. Tvar byl více-méně daný, cirkusový stan, větší problém, ač se to úplně nemusí zdát, dělalo, provést to v praxi. Tady se spíše jednalo o hledání, aby se nehromadil zbytečný materiál, kvůli kruhovému stříhu, redukování pomocí provázků, kolika pruhů nad sebe bude stan tvořen, odkud se bude stan rozevírat, jak bude držet, kolik bude mít klíneků jeden pás a tak dále. Zkrátka hledání stříhu a technologie.

¹¹⁵ Vlastní archiv

Obr. 69 První návrh finálního modelu Šapitó¹¹⁶

Obr. 70 Zkouška Šapitó¹¹⁷

¹¹⁶ Vlastní archiv

¹¹⁷ Vlastní archiv

6.6 Akrobat

6.6.1 Inspirace

Obr. 71 Akrobat inspirace¹¹⁸

6.6.2 Proces tvorby

Akrobat se v původní verzi vůbec nenacházel, jelikož v moderním cirkusu jdou akrobat i krasojedec určitým způsobem ruku v ruce a měl být zakomponován v pružném overalu krasojedce. Nakonec se ale stal součástí kolekce jako samostatný jedinec, na popud úpletu s cirkusovým potiskem Madagaskaru, který se mi původně moc líbil. Nakonec se ale tento materiál do finální podoby ani nedostal, každopádně stál na samotném zrodu této figury, jako jedince.

První podoba akrobata byla v podobě jednoduchého úpletového overalu, který tam i zůstal.

Po následně dalším výzkumu o akrobatech a jejich kostýmu přibily i vrchní šaty. Věděla jsem, že šaty chci zhotovit z tylu, již v tomto bodu a také, že by měly navázat na zbytek kolekce, tak proč si to zbytečně komplikovat a nevyjít z něčeho, co již máme.

¹¹⁸ Vlastní archiv

Obr. 72 první návrh finálního modelu Akrobat¹¹⁹

Ve svrchních šatech akrobata jsem uplatnila střih z šatů Whiteface, střih jsem celkově zjednodušila a odstranil se klaunský límec. Původní kalika obsahovaly i stejné svazování v pase jako u Whitefacea, které jsem posléze při kalikách a zkouškách na postavě odstranila. Finální model původně neobsahoval ani volánkové rukávy, ty byly přidány až při finální realizaci šatů, kdy zůstaly z kruhových sukní prostřední výstřihy, a napadlo mě tyto zbytky využít tímto způsobem. Celkově volánkové rukávy siluetově navazují na klaunský límec, kdy u něj můžeme sledovat obdobné spadení přes ramena.

Součástí stylizace modelu akrobata se stali i síťované punčochy, které mají taky svůj význam, a to že akrobati ve své práci používají záchranné sítě, které si spravují často oni sami.

Obr. 73 Finální zkouška Akrobat¹²⁰¹¹⁹ Vlastní archiv¹²⁰ Vlastní archiv

7 LINE UP

Seřazení modelů je uspořádáno, jak dle postavení v cirkusu, s náhledem na historický vývin, tak na dynamice a vygradování kolekce. První se objevuje Ringmaster, jako člověk co udržuje cirkus a celkové představení v chodu, dále je Whiteface, jako hlavní klaun v hierarchickém postavení klaunů, který má za ostatní zodpovědnost, klaun Auguste, který vznikl jako náhodná verze Whitefacea, akrobat, který se stejně jako klaun vyskytuje v různých formách už v dávné historii, cirkusový jezdec, kdy dovednosti na koni se vyvíjely později paralelně s vývojem moderního cirkusu a nakonec šapitó, jako komické vygradování celé kolekce.

1 Model tvoří sako a kalhoty

2 Model tvoří šaty s mašlí

3 Model tvoří kravatové kalhoty

4 Model tvoří krátký ušlý overal a tylové šaty

5 Model tvoří dlouhý overal s loďkovým výstřihem, pásek ve tvaru sedla a čabrakopokryvka hlavy

6 Model tvoří stanové šaty s konstrukcí

Obr. 74¹²¹ a obr. 75 Line up¹²²

¹²¹ Vlastní archiv

¹²² Vlastní archiv

8 POPIS MODELŮ

8.1 Model 1- Ringmaster

Model Ringmastera je tvořen sakem a kalhotami.

Jedná se o sako s klopami, vycpávané na ramenou, na zapínání na předním díle na poutko. Na předním díle se nachází i dvě výpustkové kapsy. Torzo saka je kruhového střihu, který je redukován záševky a kapsami na předním díle, předním vnitřním záševkem, který vede od průramku šikmo dolů, a zadním vnějším záševkem, od průramku, šikmo k zadní středové čáře.

Spodní díl je tvořen suknicí. Suknice má na zadním díle z každé strany jeden protizáhyb.

Dvoudílné úzké rukávy se zakončením na naddimenzovanou manžetou s 3 knoflíky, na straně každé manžety.

Obr. 76 Nákres sako Ringmaster¹²³

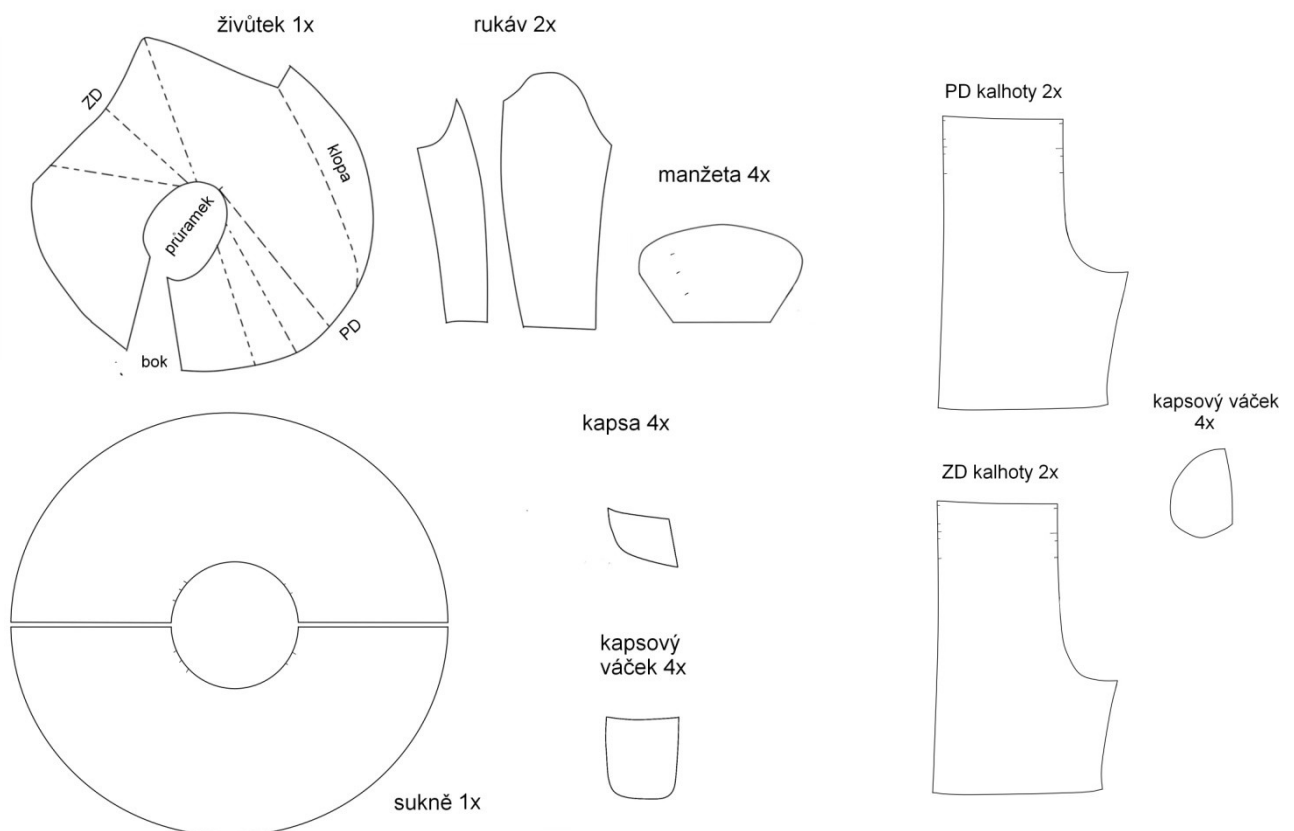
¹²³ Vlastní archiv

Obr 77 Náskres kalhoty¹²⁴

Sako je doplněno o kraťasy s kapsami v bočním švu, zapraveny v zadním díle do gumy. Na předním díle kalhot jsou umístěny záševky- na pravé a levé straně.

8.1.1 Stříhový náskres

Obr. 78 Stříhový náskres Ringmaster¹²⁵

¹²⁴ Vlastní archiv

¹²⁵ Vlastní archiv

8.1.2 Materiály

Samet

Samet

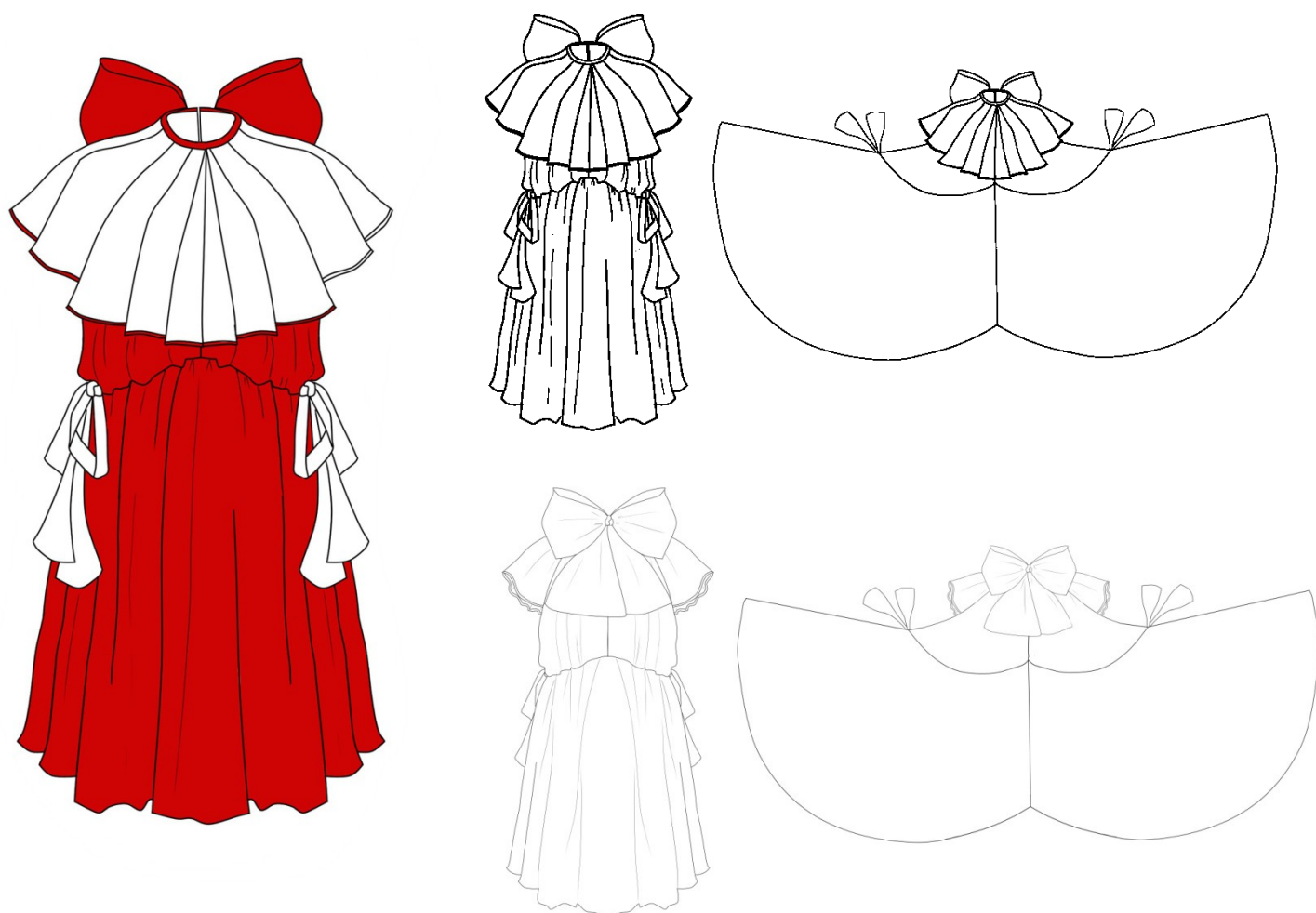

Hedvábí s modalem

8.2 Model 2 – Whiteface

Model Whiteface tvoří volné šaty s volánovým límcem, se stahováním v pase, na mašli, na každé straně. Průkrčník a límec jsou zapraveny do šikmého proužku. Na zadním díle se nachází u krku rozparek, který se zavazuje na objemnou mašli, kterou se šaty zavazují.

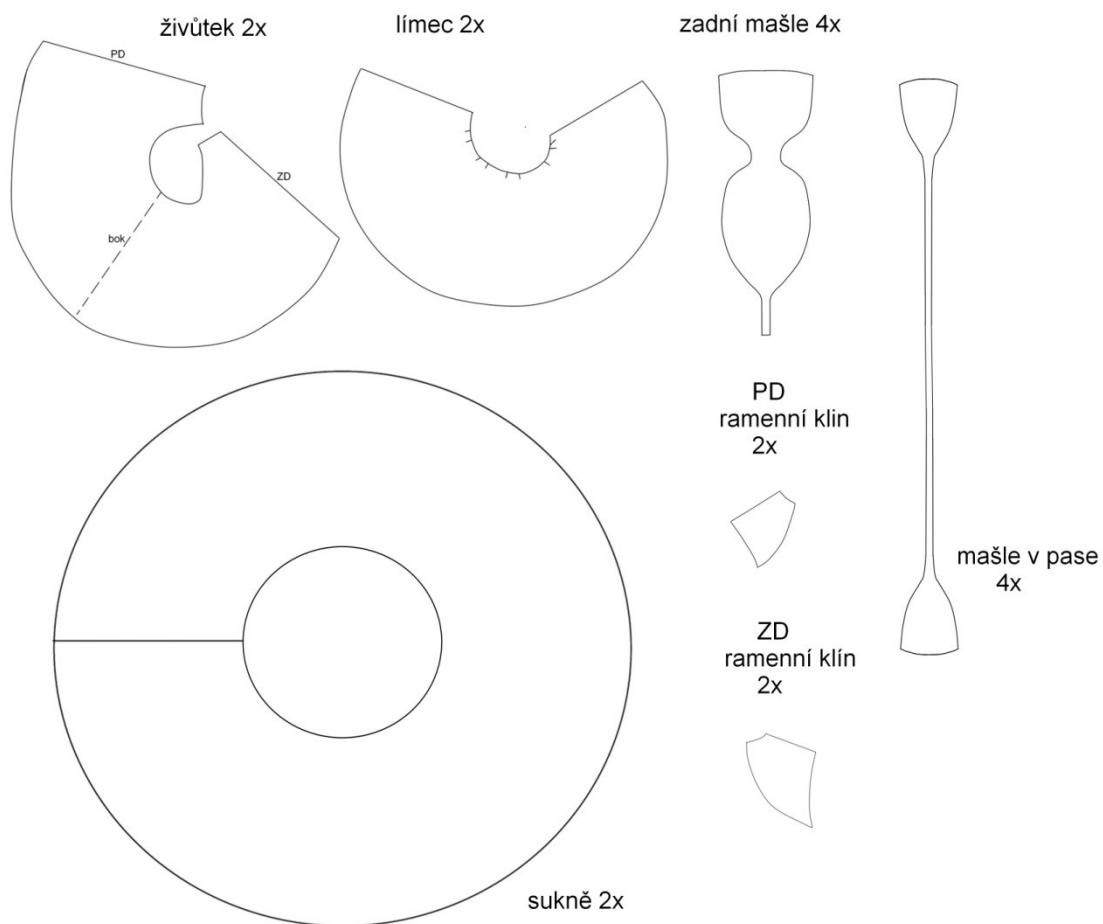
Díly límce, živůtku i sukňě, jsou střiženy do kruhu, což ukazuje i směr pasové linie a spodního okraje sukňě. Na límci se nachází 5 záševků z každé strany, které tvoří volány. V oblasti ramen, pod límcem, se nachází přední a zadní rukávový klín. Celá sukňě je tvořena ze dvou kruhů.

Obr. 79 Nákres Whiteface¹²⁶

¹²⁶ Vlastní archiv

8.2.1 Stříhový nákres

Obr. 80 Stříhový nákres Whiteface¹²⁷

8.2.2 Materiály

Voál s hedvábím

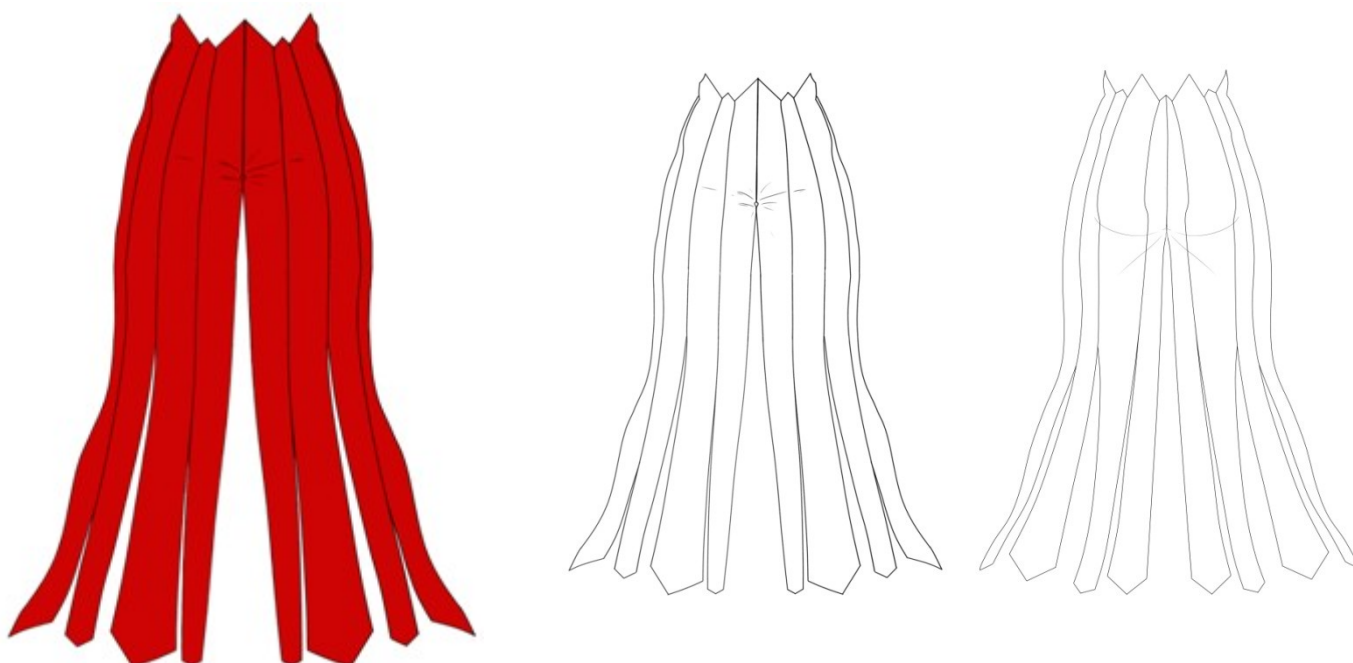
Voál s hedvábím

¹²⁷ Vlastní archiv

8.3 Model 3- Auguste

Model Auguste je tvořen kalhoty se zvýšeným pasem a zapínáním na zadním díle na zdrhovadlo.

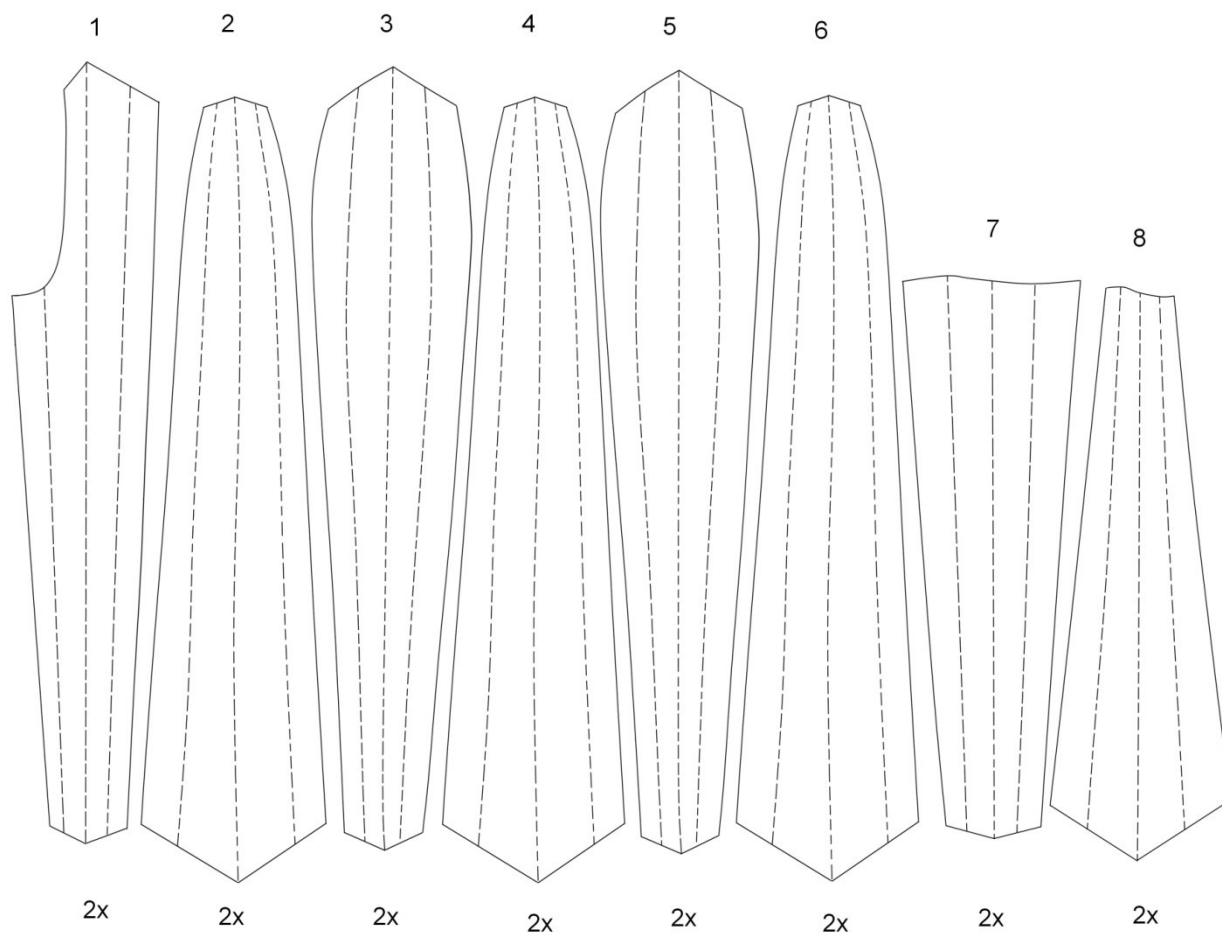
Celé kalhoty se skládají z 16 dílů, které tvarově vychází ze stříhu kravaty, které jsou k sobě sešity od pasu ke kolenům, odkud volně padají až na zem. Volné části kravat je možné svazovat do klasického jednoduchého kravatového uzlu, dle libosti.

Obr. 81 Nákres Auguste¹²⁸

¹²⁸ Vlastní archiv

8.3.1 Střihový nákres

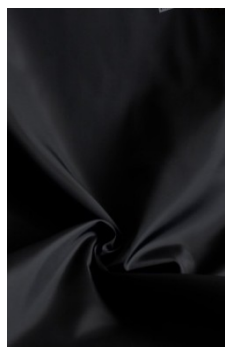

Obr. 82 Střihový nákres Auguste¹²⁹

8.3.2 Materiály

Micro satén

Podšívka

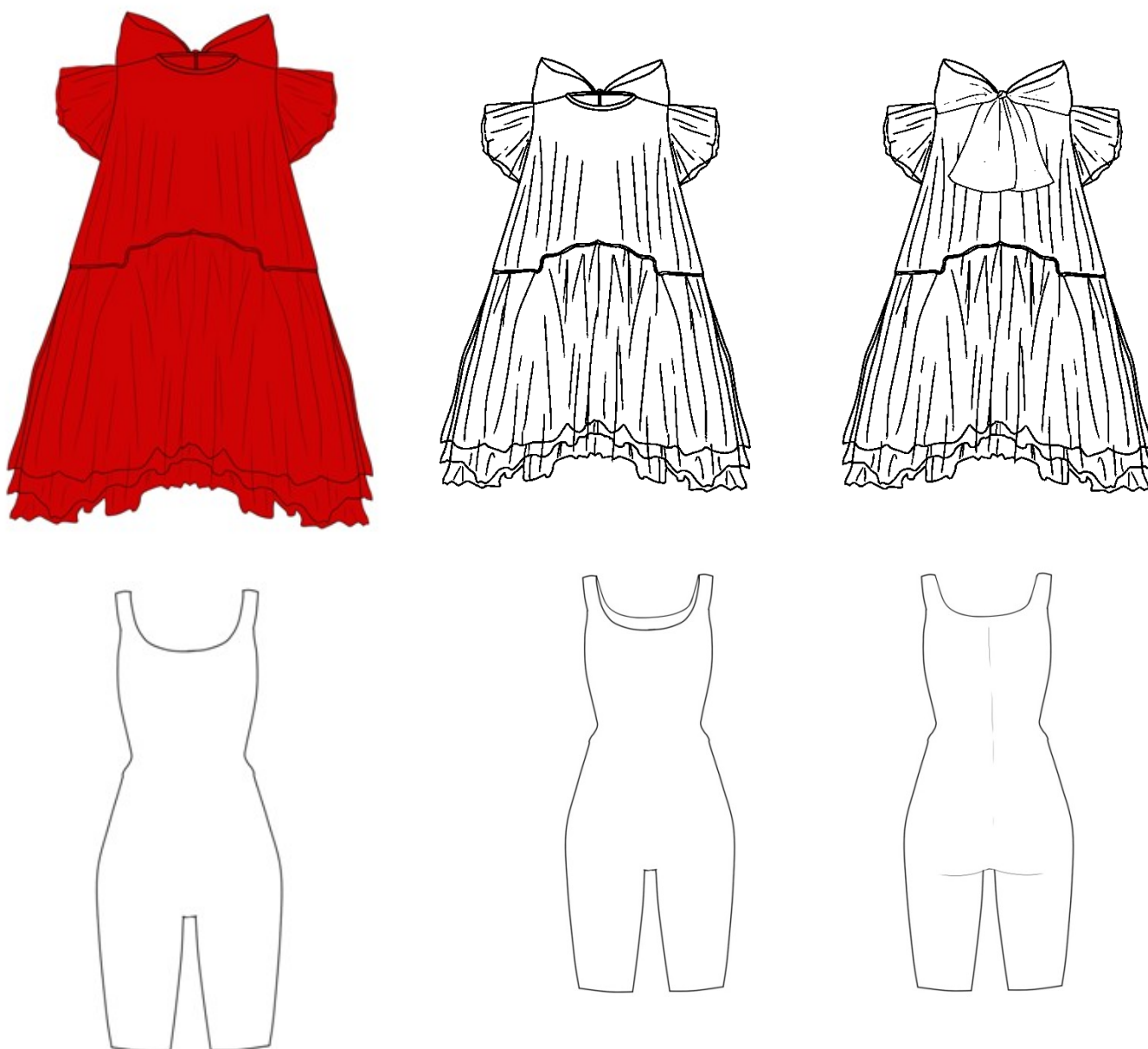
¹²⁹ Vlastní archiv

8.4 Model 4- Akrobat

Model Akrobata se skládá ze spodního overalu a vrchních šatů.

Šaty jsou volné s volánovými rukávy. Jsou tvořeny živůtkem a kolovou sukni, zapravené v průkrčníku do šikmého proužku. Na zadním díle živůtku je rozparek u krku, se zavazováním na mašli.

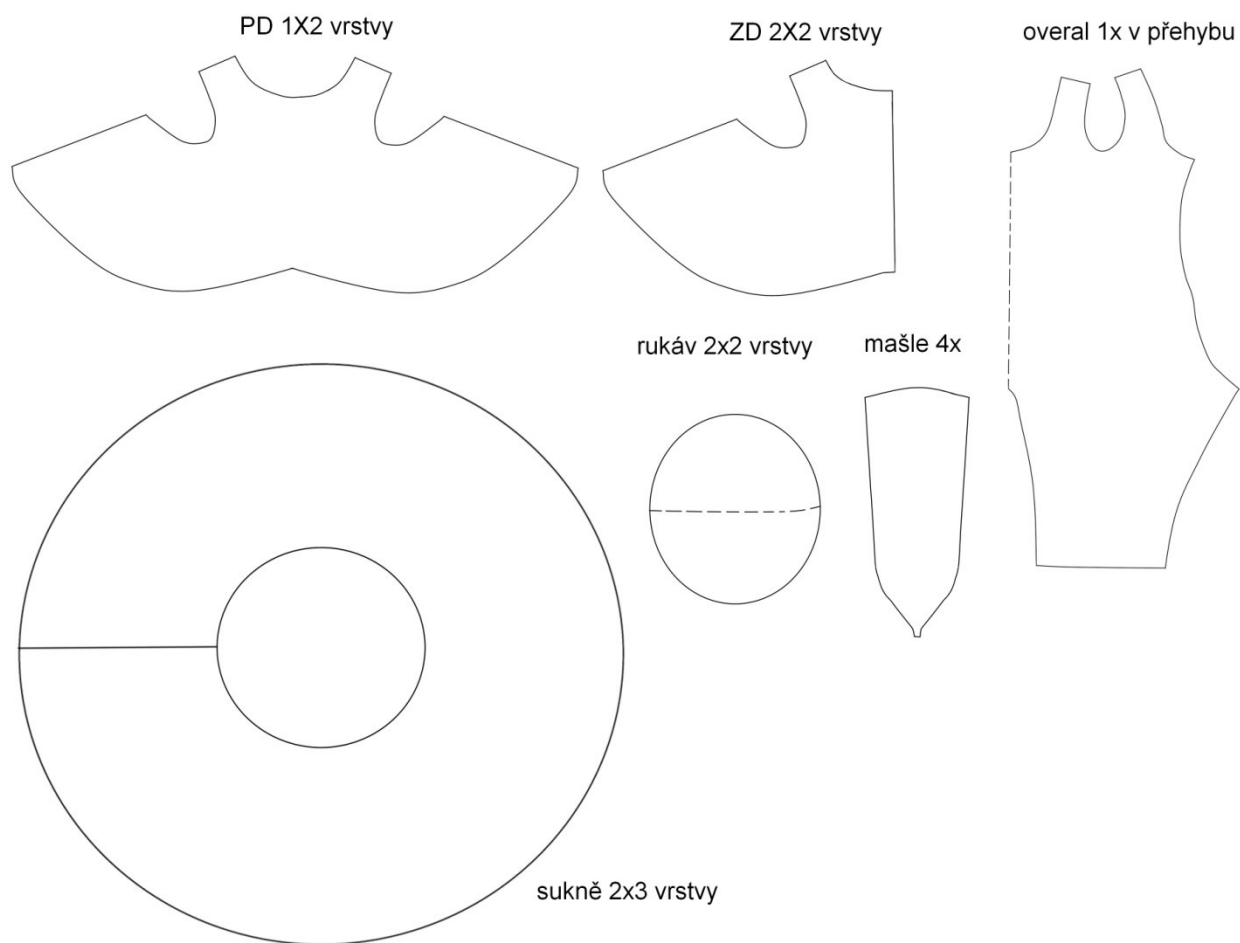
Přiléhavý spodní overal je sestaven z jednoho dílu, který má šev na zadním středu, v náramenících a v rozkroku. Overal je na ramínka a má krátké nohavice do půly stehen.

Obr. 83 Nákres Akrobat¹³⁰

¹³⁰ Vlastní archiv

8.4.1 Střihový nákres

Obr. 84 Střihový nákres Akrobat¹³¹

8.4.2 Materiály

Tyl

Voál s hedvábím

Úplet imitace plavkoviny

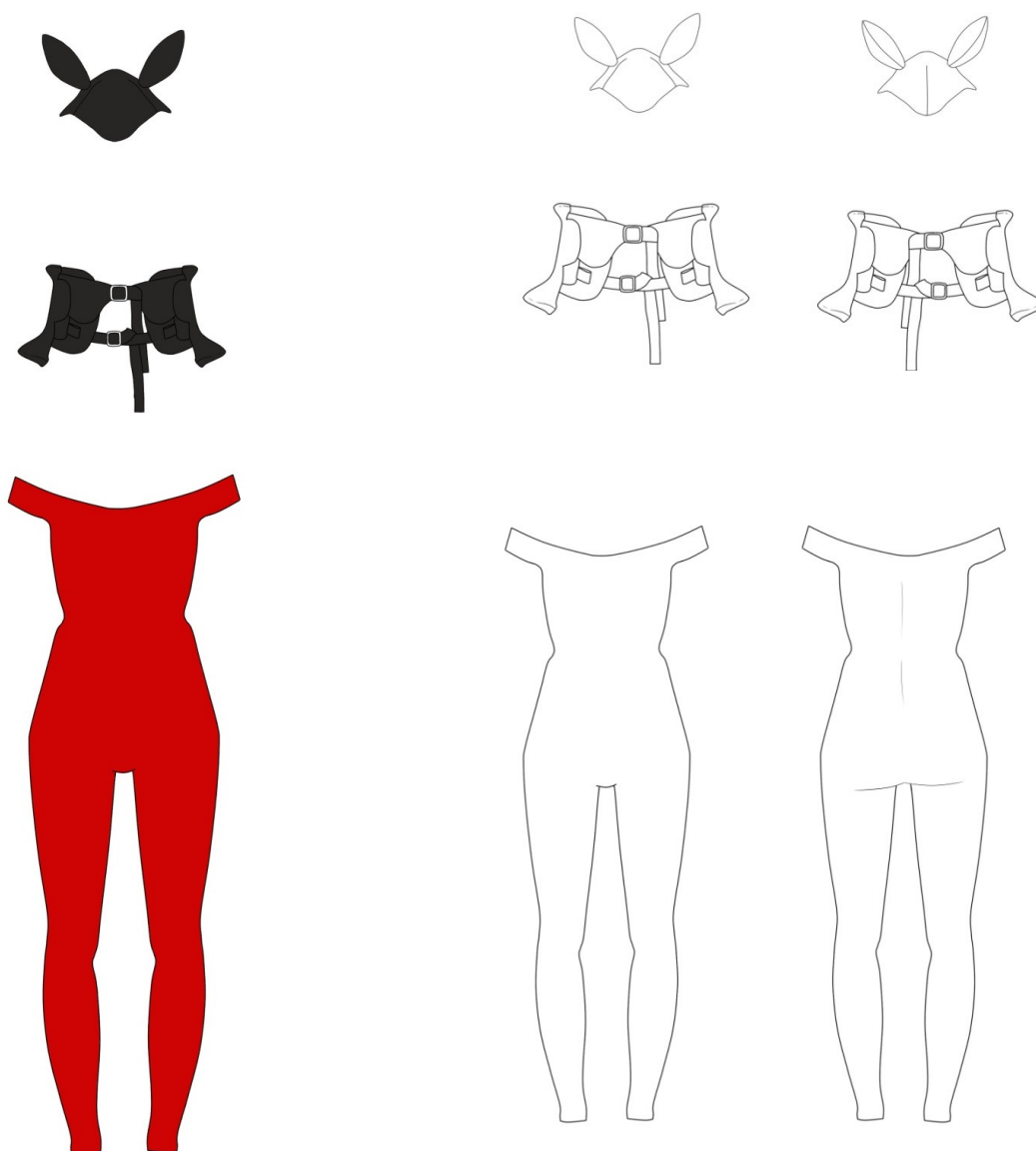
¹³¹ Vlastní archiv

8.5 Model 5- Jezdec

Model jezdcce je tvořen upnutým overalem s lodčkovým výstřihem a dlouhými nohavicemi.

Dále je model tvořen dominantním páskem ve tvaru dvou koňských sedel, posazeny každý na jedné straně boku, spojené k sobě na předním i zadním středu. Je doplněn o zlaté komponenty.

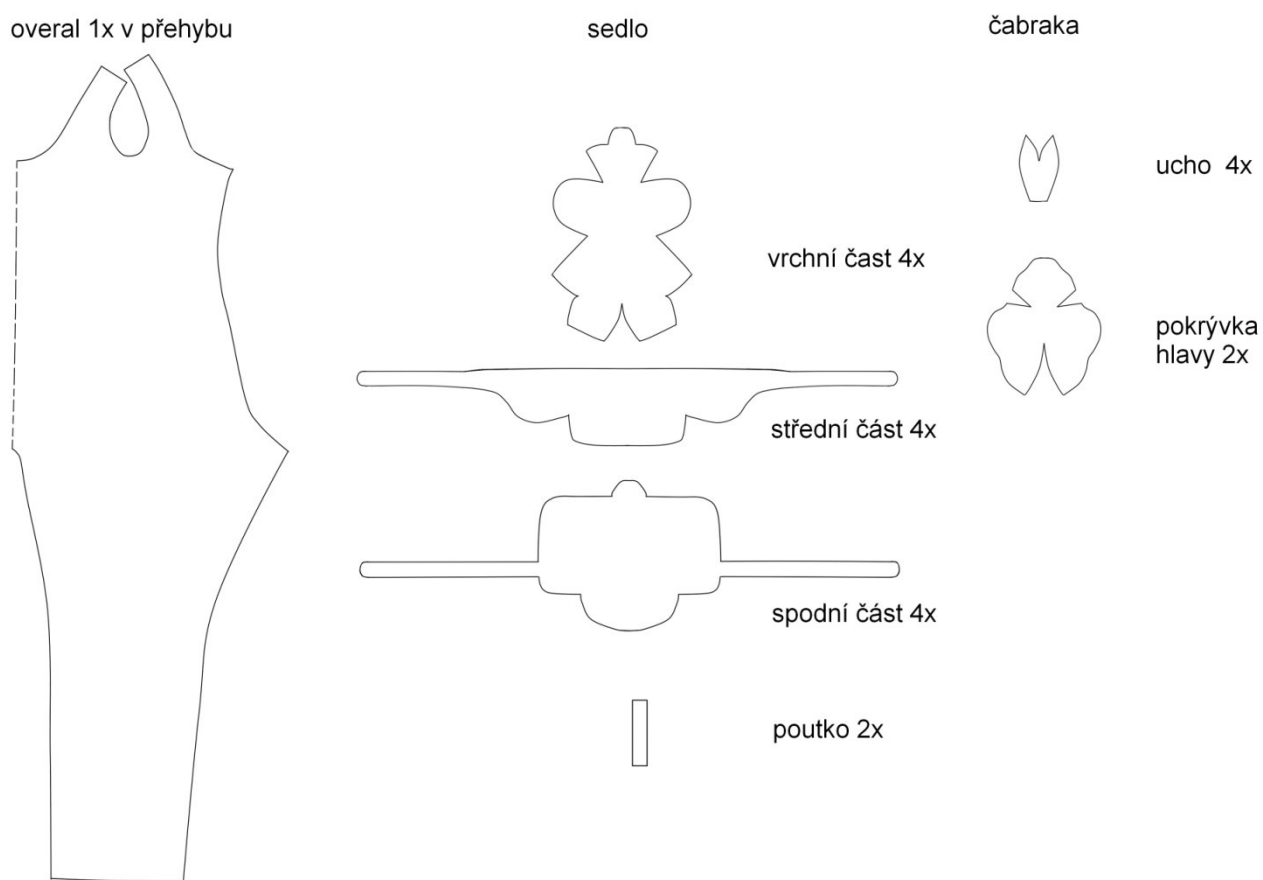
Dalším součástí je pokrývka hlavy, ve tvaru koňské čabraky.

Obr. 85 Nákres Krasojezdec¹³²

¹³² Vlastní archiv

8.5.1 Střihový nákres

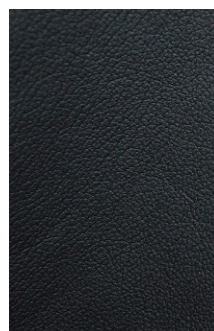

Obr. 86 Střihový nákres Krasojedec¹³³

8.5.2 Materiály

Plavkovina

Useň

¹³³ Vlastní archiv

8.6 Model 6- Šapitó

Model Šapito je tvořen šaty, které připomínají cirkusový stan, vyztužený konstrukcí.

Šaty jsou tvořeny 3 pásy nad sebou, které jsou tvořeny několika klíny a 4 pás který je tvořen obdélníky.

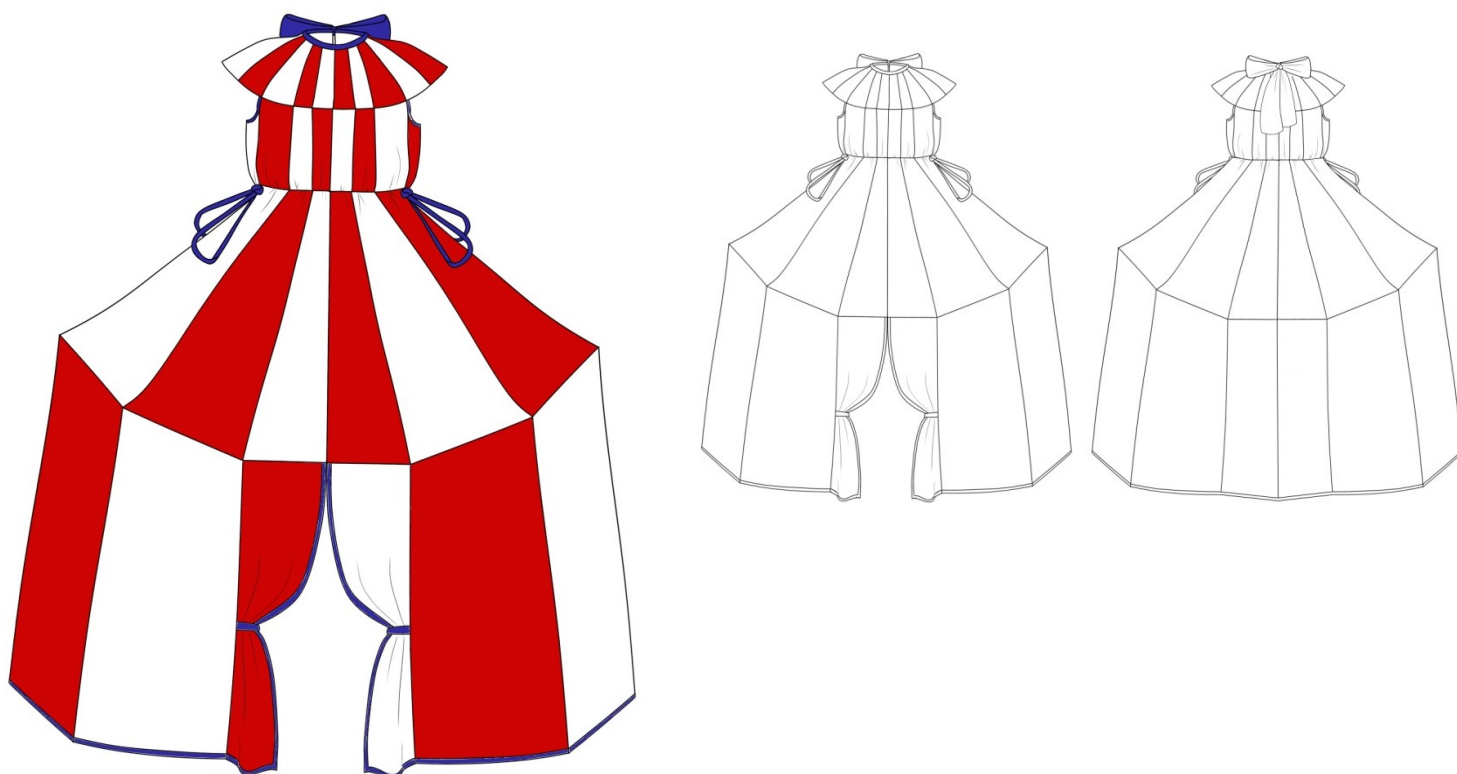
1 pás – 16 klínů

2 pás- 12 klínů

3 pás- 12 klínů

4 pás- 12 obdélníku

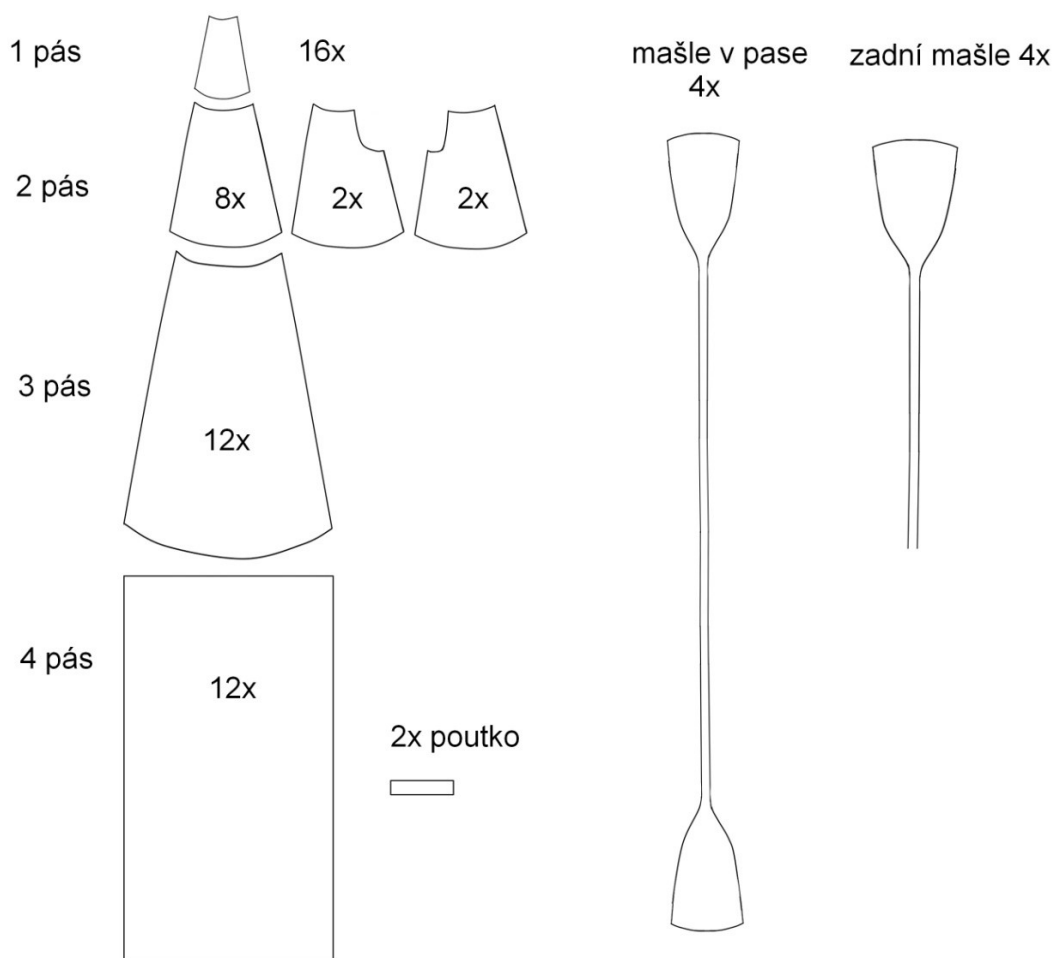
4 pás se ve předním středu otvírá do opony, která se dá přichytit po stranách, aby byla otevřená. Průkrčník, průramky a spodní okraj je zapraven do šikmého proužku. Na zadním díle u krku je rozparek, který se zavazuje na mašli. V pase je umístěn tutýlek, kterým je provlečena mašle, která se stahuje na pravé a levé straně

Obr. 87 Nákres Šapitó¹³⁴

¹³⁴ Vlastní archiv

8.6.1 Stříhový nákres

Obr. 88 Stříhový nákres Šapitó¹³⁵

8.6.2 Materiály

Voály s hedvabím

¹³⁵ Vlastní archiv

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

9 FOTODOKUMENTACE

Foto: Marie Zdráhalová

MUA: Standa Palát

Model: Eva Roháčková, Standa Palát, Adéla Masny, Dominika Gronowská, Lucie Jašková

ZÁVĚR

Při psaní teoretické části jsem načerpala spoustu vědomostí o cirkusu a všim s tím spojené. Hodně poznatků se ani v práci neobjevuje, jelikož by to bylo asi nepravděpodobné, to všechno zvládnout, každopádně mi v procesu výzkumu přišlo až neuvěřitelné kolik věcí, často velmi běžných věcí, cirkus ovlivnil v průběhu historie. Velkou výzvou pro mě bylo, že jsem musela většinu těchto poznatků čerpat z anglických knih, jelikož u nás se knihy s touto tematikou, v teoretickém smyslu, moc nepíše, ani nepřekládají, a často mi trvalo neskutečně dlouho pochopit, co se daný anglický autor snaží říct, bohužel se často právě jednalo o zmínku právě ke kostýmu. Zmínek ke kostýmu taky nebylo mnoho, jednalo se vždy o nějaký krátký úsek v jedné knize, ale když se dala větička k větičce, hned to tvořilo smysluplný celek, který na sebe navazoval.

Vytváření praktické části už byla taková třešnička na dortu, kterou jsem si stejně jako předešlí výzkum moc užila. Proces hledání mě moc bavil, i když ze začátku bylo těžké zredukovat všechny informace a vytáhnout z nich ty nejdůležitější prvky, které by se měly v kolekci objevit, ale pak už to šlo samo. Největší obtíž mi dělala barevnice celé kolekce a následně hlavně vybrání materiálu, co se mi často stávalo, bylo, že materiál, co jsem potřebovala už neměly, nebo byl po celé metrůžce kazový a už si vůbec neumíte představit, jak nereální často bylo sehnat požadované zlaté komponenty. Často jsem musela přetvářet, jak se říká za chůze, ale nakonec jsem s výsledkem velmi spokojena a všechno zlé, bylo k něčemu dobré. Velmi jsem se bála práci s kůží, se kterou jsem neměla žádné zkušenosti, ale nakonec jsem zjistila, že to není vlastně vůbec nic těžkého, jen můj nedostatek praxe se na finálních produktech často objevuje.

Třeba má práce nijaký žádný hlubší význam nemá, ani nikomu nepomůže, ale za mě to byla parádní jízda a skvělá tečka za celým bakalářským studiem na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně.

Na závěr třeba říct, život je jedna velká cirkusová show, tak si jej užijte, jako hlavní hvězda představení.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 1.SIMON, Linda. The Greatest Shows on Earth: A History of the Circus. London, Reakrion Books, 2014. ISBN 978-1-78023-358-1
- 2.BARBIERI, Donatella. Costume in Performace: Materialiry, Culture, and the Body. London, Bloomsbury Academic, 2017. ISBN 978-1-4742-3687-4
- 3.JANIK, Vicki K.. Fools and Jesters in Literature, Art, and History. Edit Emanuel S. Nelson. London, Greenwood, 1998. ISBN 0-313-29785-1
- 4.WARD, Steve. Breath the Big Top: A Social History of the Circus in Britain. South Yorkshire, Pen and Sword History, 2014. ISBN 978-1-78303-049-1
- 5.DAVIS, Janet M.. The Circus Age: Culture and Society under the American Big Top. The University of North Carolina Press, 2002. ISBN 0-8078-2724-X
- 6.ADAMS, Katherine H.; Michael L. Keene. Women of the American Circus, 1880-1940. McFarland & Company, Inc. ISBN 978-0-7864-7228-4
- 5.BLACK, Alexandra, Oriole Cullen, Ann Kayová. Móda: Obrazové dějiny oblékání a stylu. Praha: Knižní klub, 2013. ISBN 978-80-242-4170-8
- 8.WINTER, Tomáš, Pavla MACHALÍKOVÁ, Stanislava FEDROVÁ a Hanuš JORDAN. Cirkus pictus: zázračná krása a ubohá existence: výtvarné umění a literatura 1800-1950. V Chebu: Galerie výtvarného umění, 2017 ISBN 978-80-87395-32-5
- 9.GOLDSTEIN, Jack. 101 Amazing facts about clowns. Andrews UK, 2017. ISBN 9781785386985
- 10.RAINBOW, Carol. Acrobats, Clowning, all the Fun of the Circus. Smashword. 2012 ISBN 9781466187443
- 11.BRUNSDALE, Maureen, Mark SCHMITT. The Bloomington- Normal Circus Legacy: The Golden Age of Aerialist. The History Press. Charleston. 2013. ISBN 978-1609497101

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

Circus: theatrical entertainment | Encyclopedia Britannica [online] A. H. Saxon ,
[cit. 29.03.2021].

Dostupné z: <https://www.britannica.com/art/circus-theatrical-entertainment#ref254848>

Nový cirkus. 18. mezinárodní festival nového cirkusu a divadla. Letní Letná[online] Praha.
Společnost Gaspard z.s. [cit. 10.04.2021].

Dostupné z: <https://letniletna.cz/cs/novy-cirkus/>

George Claude Lockhart - Wikipedia. [online].

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/George_Claude_Lockhart

Ringmaster (circus) - Wikipedia. [online].

Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Ringmaster_\(circus\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Ringmaster_(circus))

Circus Costume Designs of Miles White Take Center Ring at The Ringling.
CircusTalk [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://circustalk.com/news/circus-costume-designs-of-miles-white-take-center-ring-at-the-ringling>

A Kaleidoscope of Color: The Costume Design of Miles White. The Ringling]. [online].
[cit. 01.08.2021]

Dostupné z: <https://www.ringling.org/kaleidoscope-color-costume-designs-miles-white>

Gérard Vicaire, un créateur passionné... - Circus Parade. Circus Parade site dédié aux
Amateurs de l'Histoire du Cirque [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné
z: <https://www.circus-parade.com/2019/03/15/gerard-vicaire-un-createur-passionne/>

Gregory A. Poplyk- Costume designer [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z:
<http://gregpoplykdesign.com/>

Angela Aaron International Costume Designer and Creator of NiceSeats on Circus 1903 -
YouTube. YouTube [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné
z: https://www.youtube.com/watch?v=uDSg6gCLhSI&ab_channel=NiceSeats

Amy Clark [online]. [cit. 02.08.2021].

Dostupné z: <http://www.amyclarkdesign.com/new-page-4>

The Circus Collection | Elsa Schiaparelli | V&A Explore The Collections. [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://collections.vam.ac.uk/item/O15665/the-circus-collection-evening-ensemble-elsa-schiaparelli/>

The Circus Collection - Elsa Schiaparelli — Google Arts & Culture. [online]. [cit. 10.04.2021]. Dostupné z: <https://artsandculture.google.com/asset/the-circus-collection-elsa-schiaparelli/3gENcXagXDJmlA>

BORRELLI-PERSSON, Laid. John Galliano Fall 1997 Ready-to-Wear Collection | Vogue. [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-1997-ready-to-wear/john-galliano>

Manish Arora Spring/Summer 2009 Ready to Wear. | British Vogue [online]. [cit. 10.04.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.co.uk/shows/spring-summer-2009-ready-to-wear/manish-arora>

Paris fashion week: clowning aound. The Guardian News [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/lifeandstyle/gallery/2008/oct/01/parisfashionweek.catwalk1>

Manish Arora spring(summer 2009, The circus collection. Fashionoffice.org [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.fashion.at/design/2008/manisharora11-2008.htm>

Circus Act: Schiaparelli Couture Fall 2016. Hint Fashion Magazine |[online]. [cit. 10.04.2021]. Dostupné z: <https://hintmag.com/2016/07/04/post-schiaparelli-couture-fall-2016-july-04-2016-1221/>

PHELPS, Nicole. Schiaparelli Fall 2016 Couture Collection | Vogue. [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2016-couture/schiaparelli>

Genny Fall/Winter 2008/19. Vogue Italia [online]. [cit. 10.04.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.it/en/shows/show/collections-fall-winter-2018-19/genny>

Genny Fall 2018: Milan Fashion Week | Fashion Week Online . [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://fashionweekonline.com/genny-fall-2018-milan-fashion-week>

PHELPS, Nicole. Marc Jacobs Spring 2019 Ready-to-Wear Collection | Vogue. [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-ready-to-wear/marc-jacobs>

CHERNIKOFF, Leah Rose. Marc Jacobs' Spring Summer 2019 review - Marc Jacobs Spring Summer 2019 full collection . ELLE [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.elle.com/runway/g23064545/marc-jacobs-spring-summer-2019-review/>

See Every Look From Marc Jacobs's Spring 2019 Collection. . Fashionista [online] [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://fashionista.com/2018/09/marc-jacobs-spring-2019-collection>

MARLOWE, Rachel. Moschino Resort 2019 Collection | Vogue. [online]. [cit. 10.04.2021]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2019/moschino>

KOMAR, Marlen. This Top Fashion Designer Just Released An ENTIRE Collection Inspired By The Circus & It's A Lot . Bustle [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.bustle.com/p/moschinos-spring-2019-collection-was-inspired-by-vintage-circuses-yes-balloon-animals-cansons-were-involved-9356993>

MOWER, Sarah. Christian Dior Spring 2019 Couture Collection . Vogue. [online]. [cit. 05.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-couture/christian-dior>

BEL, Alexander. Christian Dior backstage exkluzivně: cirkusová pohádka pro vyvolené . Vogue | [online]. Dostupné z: <https://www.vogue.cz/clanek/fashion/prehličky/alexander-bel/christian-dior-backstage-exkluzivne-cirkusova-pohadka-pro-vyvolene>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Obr. Obrázek

Např. Například

Apod. A podobně

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Proces stavby šapitó

Zdroj: Circus Tent Build Time Lapse. YouTube.com [online]. [cit.10.04.2021].Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=5Fgwnj4JMUo&ab_channel=CircusOrangeInc

Obr. 2 Arlecchino

Zdroj: BARON, Cynthia. Pinterest.com [online] [cit. 10.04. 2021] Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/348184614940728232/>

obr. 3 Pedrolíno

Zdroj: Олеся. Pinterest.com [online] [cit. 10.04. 2021] Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/801851908630090489/>

Obr. 4 Joseph Grimaldi v kostýmu

Zdroj: MCCONNELL STOTT, Andrew. Publicdomainreview.org [online]. [cit. 11.4.2021]. Dostupné z WWW: <https://publicdomainreview.org/essay/the-memoirs-of-joseph-grimaldi>

Obr. 5 Joseph Grimaldi v kostýmu

Zdroj: BARBIERI, Donatella. Costume in Performace: Materialiry, Culture, and the Body. London, Bloomsbury Academic, str.81, 2017, ISBN 978-1-4742-3687-4

Obr. 6 Joseph Grimaldi v kostýmu

Zdroj: DARCH, Christine. Pinterest.com [online]. [cit. 11.4.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/312085449185863873/>

Obr. 7 Felix Adler

Zdroj: CORDELL, Karen Pinterest.com [online]. [cit. 11.4.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/351912453178648/>

Obr. 8 Felix Adler

Zdroj: *Felix Adler The Clown – 1945. Flashbak.com [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://flashbak.com/beautiful-photos-of-the-greatest-show-on-earth-by-c-w-cushman-21055/felix-adler-the-clown-1945/>*

Obr. 9 Harry Dann

Zdroj: STEINMETZ, Joseph Janne. *Floridamemory.com* [cit. 11.4.2021]. Dostupné z: <https://www.floridamemory.com/items/show/252458>

Obr. 10 Lou Jacobs

Zdroj: CORDELL, Karen, *Pinterest.com* [online] [cit. 11.04. 2021] Dostupné z: *Pinterest.com* Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/351912454300266/>

Obr. 11 Klaun Grock

Zdroj: HAYDN, Pop, *Pinterest.com* [online] Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/39336196733789389/>

Obr. 12 Ron „Toto“ Johnson

Zdroj: Toto Johnson. *Totojohnson.com* [online]. [cit. 11.04. 2021] Dostupné z: <http://www.totojohnson.com/Bio.html>

Obr.13 Jules Leotard

Zdroj: BARBIERI, Donatella. *Costume in Performace: Materialiry, Culture, and the Body*. London, Bloomsbury Academic, 2017, str. 112, ISBN 978-1-4742-3687-4

Obr. 14 Lillian Leitzel

Zdroj: ADAMS, Katherine H.; Michael L. Keene. *Women of the American Circus, 1880-1940*. McFarland & Company, Inc. 2012. str. 174 ISBN 978-0-7864-7228-4

Obr. 15 Bird Milman

Zdroj: Bird Millman. *Palava.co* [online] [cit. 11.04. 2021] Dostupné z: <https://palava.co/blogs/palava-blog/bird-millman-queen-of-the-high-wire>

Obr. 16 Aerialisti

Zdroj: BRUNSDALE, Maureen, Mark Schmitt. *The Bloomington-Normal Circus Legacy: The Golden Age of Aerialists station*. The History Press. 2013. ISBN 978-1-62584-007-3

Obr. 17 Dámský jezdecký kabát- redingote

Zdroj: Lady Seymour Worsley, courtesy of Harewood House. *All Things Georgian*. *Georgianera.wordpress.com* [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://georgianera.wordpress.com/2016/01/26/18th-century-riding-habits/>

Obr. 18 Lovecký oděv přelomu 18. a 19 st.

Lovecké oblečení. Móda: Obrazové dějiny oblékání a stylu. Praha: Knižní klub, 2013. Str 186 ISBN 978-80-242-4170-8

Obr. 19 Mazeppa

Zdroj: HOGE, Michel, Bruce R. Magee. Mazeppa. Louisiana Anthology [online]. Dostupné z: http://www2.latech.edu/~bmagee/louisiana_anthology/texts/menken/menken--biography.html

Obr. 20 George Claude Lockhard

Zdroj: George Claude Lockhart. Pinterest.com [online] [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/269582727670414486/>

Obr. 21 A. K. Balzare

Zdroj: WINTER, Tomáš, Pavla MACHALÍKOVÁ, Stanislava FEDROVÁ a Hanuš JORDAN. Cirkus pictus: zázračná krása a ubohá existence : výtvarné umění a literatura 1800-1950. V Chebu: Galerie výtvarného umění, [2017]. Str 29 ISBN 978-80-87395-32-5

Obr. 22 G Seurat

Zdroj: WINTER, Tomáš, Pavla MACHALÍKOVÁ, Stanislava FEDROVÁ a Hanuš JORDAN. Cirkus pictus: zázračná krása a ubohá existence : výtvarné umění a literatura 1800-1950. V Chebu: Galerie výtvarného umění, [2017]. Str 59 ISBN 978-80-87395-32-5

Obr. 24 A. T. Lautrec

Zdroj: DENNINGER, Sybille C. Pinterest.com [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/495114552780506540/>

Obr. 25 Cyklus klaunů

Zdroj: VEGA, Jeany. Pinteres.com [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/101823641565461428/>

Obr. 26 Cyklus Klaunů

Zdroj: Francis. Pinterest.com [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/594827063274964841/>

Obr. 27 Cyklus Klaunů

Zdroj: Brrr . Pinterest.com [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/pin/577234877215850816/>

Obr. 28 Scéna z filmu He who gets slapped

Zdroj: *He Who Gets Slapped* (1924). *YouTube* [online][cit. 11.04.2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=H_qlCtPdqt0&ab_channel=jwf9

Obr. 29 Klaun Buttons

Zdroj: Jimmy Stewart as Buttons the Clown. *Oscarbootcamp.wordpress.com* [online]. [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: <https://oscarbootcamp.wordpress.com/2009/09/22/the-greatest-show-on-earth-2/>

Obr. 30 Emmet Kelly

Zdroj: *EDWARDS, Bobb. Find a Grave.* [online]. [cit. 11.04.2021]. Dostupné z: <https://www.findagrave.com/memorial/568/emmett-kelly>

Obr. 31 Akrobatka balerína

Zdroj: *The Greatest Show on Earth (1952) Trailer.* *YouTube.com* [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=8GJHCicaOs0&ab_channel=tconner65

Obr 32 Akrobatka při tréninku

Zdroj: *The Greatest Show on Earth (6/9) Movie CLIP - Be a Jumping Jack (1952) HD.* *YouTube.com* [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=aQRjyav-x8o&ab_channel=Movieclips

Obr. 33 Ringmaster

Zdroj: Vlastní archiv

Obr. 34 Klaun

Zdroj: Vlastní archiv

Obr. 35. Cvičitelka slonů

Zdroj: Vlastní archiv

Obr. 36 Návrh Géralda Vicairea

Zdroj: *Costume pour Pompoff junior – collection Vicaire.* *Circus Parade* [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://www.circus-parade.com/2019/03/15/gerard-vicaire-un-createur-passionne/>

Obr. 37 Návrh Géralda Vicairea

Zdroj: Costume pour Pastis – collection Gérard Vicaire. Circus Parade [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z: <https://www.circus-parade.com/2019/03/15/gerard-vicaire-un-createur-passionne/>

Obr. 38 Návrhy Dragons

Zdroj: *Costume rendit for Ringmaster Jonathan Lee final costume, Menage Dancer costume rending* [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z:

<http://gregpoplykdesign.com/spectaculars/ringlingbuilttoamaze.html>

Obr. 39 Návrhy Built to Amaze

Zdroj: Costume sketch for Ringmaster Andre McClain fot he mening Built to Amaze!, Costume sketch for Hector of Duo Solys [online]. [cit. 01.08.2021]. Dostupné z:

<http://gregpoplykdesign.com/spectaculars/ringlingbuilttoamaze.html>

Obr. 40 Angela Aaron a její výzkum

Zdroj: *Angela Aaron International Costume Designer and Creator of NiceSeats on Circus 1903*. YouTube [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z:

https://www.youtube.com/watch?v=uDSg6gCLhsI&ab_channel=NiceSeats

Obr. 41 Legends

Zdroj: *Legends. Amy Clark* [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z:

<http://www.amyclarkdesign.com/work#/ringling-bros-barnum-and-bailey-circus-legends/>

Obr. 42 Extreme

Zdroj: *Extreme. Amy Clark* [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z:

<http://www.amyclarkdesign.com/work#/ringling-bros-barnum-and-bailey-circus-legends-1/>

Obr. 43 The Circus collection 1938

Zdroj: The Circus Collection - Elsa Schiaparelli. Google Arts & Culture. Google Arts & Culture [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z:

<https://artsandculture.google.com/asset/the-circus-collection-elsa-schiaparelli/3gENcXagXDJmlA>

Obr. 44 The Circus collection 1938

Zdroj: SARDA, Radhika. Pinterest.com [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://in.pinterest.com/pin/354165958186471140/>

Obr. 45 Manish Arora Spring/Summer 2009 Ready-to-Wear

Zdroj: *Manish Arora Collection. British Vogue* [online]. [cit.10.04.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.co.uk/shows/spring-summer-2009-ready-to-wear/manish-arora>

Obr. 46 Schiaparelli Couture Fall 2016

Zdroj: Schiaparelli Fall 2016 Couture Collection | Vogue. [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2016-couture/schiaparelli>

Obr. 47 Genny Fall/Winter 2018/2019

Zdroj: Genny Milano - Collections Fall Winter 2018-19. Vogue Italia: [online].[cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.it/en/shows/show/collections-fall-winter-2018-19/genny>

Obr. 48 Marc Jacobs Spring 2019 Ready- to- wear

Zdroj: Marc Jacobs Spring 2019 Ready-to-Wear Collection. Vogue. [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-ready-to-wear/marc-jacobs/slideshow/collection>

Obr. 49 Moschino Resort 2019 Spring/Summer

Zdroj: Moschino Resort 2019 Collection. Vogue. [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2019/moschino/slideshow/collection>

Obr. 50 Christian Dior Spring 2019 Couture

Zdroj: Christian Dior Spring 2019 Couture Collection - Vogue. [online]. [cit. 02.08.2021]. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-couture/christiandior/slideshow/collection>

Následující: vlastní archiv

Obr. 51 Pomocná tabulka

Obr. 52 Whiteface inspiurace

Obr. 53 První návrh finálního modelu- Whiteface

Obr. 54 Zkouška Whiteface

Obr. 55 Finální zkouška Whiteface

Obr. 56 Položení živůtku a límce

Obr. 57 Ringmaster inspirace

Obr. 58 První návrh finálního modelu Ringmaster

Obr. 59 Zkouška ringmaster

Obr. 60 Finální zkouška Ringmaster

Obr. 61 Auguste inspirace

Obr. 62 První návrh finálního oděvu Auguste

Obr. 63 Zkouška Auguste

Obr. 64 Finální zkouška Auguste

Obr. 65 Krasojedec inspirace

Obr. 66 První návrhy finálního modelu Krasojedec

Obr. 66 První návrhy finálního modelu Krasojedec

Obr. 67 Šapito inspirace

Obr. 69 První návrh finálního modelu Šapitó

Obr. 70 Zkouška Šapitó

Obr. 71 Akrobat inspirace

Obr. 72 první návrh finálního modelu Akrobat

Obr. 73 Finální zkouška Akrobat

Obr. 74 a obr. 75 Line up

Obr. 76 Nákres sako Ringmaster

Obr 77 Nákres kalhoty

Obr. 78 Střihový nákres Ringmaster

Obr. 79 Nákres Whiteface

Obr. 80 Střihový nákres Whiteface

Obr. 81 Nákres Auguste

Obr. 82 Střihový nákres Auguste

Obr. 83 Nákres Akrobat

Obr. 84 Střihový nákres Akrobat

Obr. 85 Nákres Krasojedec

Obr. 86 Střihový nákres Krasojedec

Obr. 87 Nákres Šapitó

Obr. 88 Střihový nákres Šapitó

SEZNAM PŘÍLOH

Flash disk

